

Otepää Vallavalitsus

26.01.2024 nr 9.5-2.2/23-
24/20/20

**Otepää Gümnaasiumi haldusjärelvalve õiendi
kinnitamine**

Vabariigi Valitsuse seaduse § 75¹, põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 84 lõigete 1 ja 3 ning haridus- ja teadusministri 24.05.2022 käskkirja nr 155 „Volituse andmine riikliku ja haldusjärelvalve teostamiseks, tegevuslubade andmiseks ning huvihariduse õppekavade registreerimiseks Eesti hariduse infosüsteemis“ punkti 4 alusel.

1. Kinnitan Otepää Gümnaasiumi haldusjärelvalve õiendi (lisatud).
2. Kooli pidajal palume esitada õiendis tehtud ettekirjutuste täitmise kohta Haridus- ja Teadusministeeriumile kirjalik aruanne ettekirjutuste täitmist tõendavate dokumentidega viie tööpäeva jooksul peale ettekirjutuse tähtaega.
3. Käesolevat korraldust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades kaebuse Tartu Halduskohtusse halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Anne Põldsaar
peaekspert

Koopia: Otepää Gümnaasium, kool@nuustaku.edu.ee

OTEPÄÄ GÜMNAASIUMI HALDUSJÄRELEVALVE ÕIEND

SISSEJUHATUS

1. Otepää Gümnaasium (edaspidi *kool*) on Otepää Vallavalitsuse (edaspidi *pidaja*) hallatav õppeasutus aadressil Koolitare 5, Otepää, 67403 Valga maakond.
2. Kool on munitsipaalkool, mis korraldab õpet I–III kooliastmes põhikoolis ning gümnaasiumis.
3. Järelevalvet teostasid Haridus- ja Teadusministeeriumi õigus- ja personalipoliitika osakonna järelevalve valdkonna peaeksperdi 27.10.2023 korralduse nr 9.5-2.2/23-24/20/1 „Haldusjärelevalve algatamine Otepää Gümnaasiumis“ alusel kooli ja selle pidaja tegevuse õiguspärasuse üle Haridus- ja Teadusministeeriumi õigus- ja personalipoliitika osakonna juhataja Raina Loom, järelevalve valdkonna peaekspert Anne Põldsaar ja järelevalve valdkonna juht Elen Ruus. Järelevalvesse olid kaasatud kaasava hariduse valdkonna nõunik Piret Liba ja psühholoog Ada Kesonen.
4. Haldusjärelevalve algas 27.11.2023.
5. Järelevalve eesmärk oli vaadelda kooli õppe- ja kasvatustegevuse korraldust, õpilaste arengu toetamist ning õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsiooni.
6. Järelevalves vesteldi kooli direktori, haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerija (edaspidi *HEVKO*) ning tugispetsialistidega ja pidaja, hoolekogu, õppenõukogu ning õpilasesinduse esindajatega. Tutvuti kooli dokumentide ja õppekeskkonnaga ning võrreldi kooli andmeid Eesti hariduse infosüsteemi (edaspidi *EHIS*) tehtud sissekannetega.

KOKKUVÕTE

Otepää Gümnaasium on üldhariduskool, mis korraldab õpet I, II ja III kooliastmes ning gümnaasiumis. Koolis õppis järelevalve ajal 395 õpilast, neist I kooliastmes 104, II kooliastmes 95, III kooliastmes 120 ja gümnaasiumiosas 76 õpilast.

Koolil on eraldi õppekavad põhikooli ja gümnaasiumi osale. Õppekavad ei ole kooskõlas õigusaktides sätestatuga ning vajavad muutmist ja täiendamist.

Kooli gümnaasiumiosa õppekavas puudub riigikaitse kursus, mille rakenduskohustus on alates 1. septembrist 2023, vastuolud gümnaasiumi riiklikus õppekavas sätestatuga on ka kehalise kasvatuse ja võõrkeeke ainekavades.

Vastuolud põhikooli riiklikus õppekavas sätestatuga on järgnevate õppeainete ainekavades: eesti keel, kirjandus, muusika, kunst, loodusõpetus, võõrkeeled.

Kooli õppekorraldust puudutavad koolisisesed dokumendid vajavad uuendamist ja täiendamist, sealhulgas sisehindamise kord. Kool on oma 2022/2023. õa kokkuvõttes toonud ühe parendustegevusena välja kooli dokumentatsiooni uuendamise.

Koolis töötab täiskohaga HEVKO, kuid tagatud ei ole õigusaktides nõutud tugispetsialistide teenus. Tugispetsialistidest on koolis vaid eripedagoog, kes täidab mitmeid lisäülesandeid nagu eesti keele tundide andmine, tugiisikuks olemine, mis leidis kohapeal kinnitust vestlustes, EHISe ja Stuudiumi vaatlusel.

Samas pole ka kõigile õpilastele eripedagoogi teenus tagatud. Koolivälise nõustamismeeskonna (edaspidi *KVNM*) soovitusi ei täideta või täidetakse osaliselt. Kool ei tõendanud järelevalves, et oleks analüüsinud tugisüsteeme või õpilaste toevajadust.

Õpilase arengu toetamisega seotu on koolis dokumenteeritud süsteemselt ja kasutajasõbralikult, kuid sisulist tuge ei osutata õigusaktides nõutud mahu.

Koolis töötab 43 õppe- ja kasvatusala töötajat, nõutav kvalifikatsioon on 37-l (86%). Koolis ei ole süsteemselt tegeldud meeskonnakoolituse ja mentorlusega.

Kooli arengukava on koostatud aastateks 2021–2023. Arengukava perioodi üldeesmärgiks on kaasava ja väärtuspõhise koolikultuuri kujundamine. Kooli arengu eesmärgid on arengukavas toodud välja neljas valdkonnas: eestvedamine ja juhtimine (sh personali juhtimine), õppe- ja kasvatusprotsess, koostöö huvigruppidega ja ressursside juhtimine.

Võtmetegevused koos oodatavate tulemustega planeeritakse arenguvaldkondade eesmärkidest lähtuvalt igal õppeaastal kooli üldtööplaani.

Positiivse praktikana näevad kooli juhtkond ja pidaja gümnaasiumiosa õpilaste motiveerimiseks loodud stipendiumisüsteemi.

Käesoleva õiendi projekt saadeti Otepää Vallavalitsusele ärakuulamiseks 18.01.2024. Otepää Vallavalitsus saatis oma vastuse 23.01.2024. Ära kuulamisel esitatud ettepanekuid on arvestatud osaliselt, mitteametliku kaalutlused on toodud vastavas õiendi osas.

OLUKORRA KIRJELDUS

1. Õppekava vastavus nõuetele

Kooli õppe- ja kasvatusgevuse alusdokumendiks on õppekava. Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse (edaspidi PGS)¹ kohaselt kehtestab kooli õppekava direktor. Kooli õppekava ja selle muudatused tuleb esitada enne kehtestamist arvamuse avaldamiseks kooli hoolekogule, õpilasesindusele ja õppenõukogule.

Koolil on eraldi õppekavad põhikooli ja gümnaasiumi osale. Järelevalvele esitati õppekavade üldosade muudatuste dokumendid.

Gümnaasiumi õppekava üldosa muutused on kinnitatud direktori käskkirjaga² ning see on esitatud enne kehtestamist kooli hoolekogule³, õpilasesindusele⁴ ja õppenõukogule⁵. Direktori käskkirja kohaselt on uus õppekava kehtestatud 05.10.2021 ja jõustub tagasiulatuvalt 01.09.2021 ning kehtib 2021/2022. õa gümnaasiumisse sisseastujatele. Seega kehtis paralleelselt korraga kaks gümnaasiumiosa õppekava, mis pole õigusaktidega kooskõlas.

¹ PGS, § 17 lg 2.

² Direktori 05.10.2021 käskkirja nr 1.1-3/32.

³ Hoolekogu 30.08.2021 koosoleku protokoll nr 1.1-4/6.

⁴ Õpilasesinduse 17.09.2021 koosoleku protokoll nr 1.1-6/5.

⁵ Õppenõukogu 26.08.2021 koosoleku protokoll nr 3.1-5/5.

Ärakuulamisel esitas kool seisukoha, et järelevalve käigus andsid nad ülevaate õppekavade rakendamise kohta, mille kohaselt nii vana kui uue õppekava üldosad on samad ning 2018. aasta õppekava üldosa on uuendatud ja sama, mis kehtival õppekaval. Kool leidis, et peab vana õppekava lõpetama, kuna muudatused puudutavad aineõpetust ja tunnijaotust. Kool viitas veel, et on lähtunud 2011. aasta juhistest, mille kohaselt viidi õppekavad kooskõlla järk- järgult kuni 2013. aastani.

Selgitame, et põhikooli ja gümnaasiumi õppe- ja kasvatustegevus peab lähtuma vastaval ajal kehtivate õigusaktide, sealhulgas riiklike õppekavade nõuetest. Nagu ka kool viidanud on, kehtestatakse õigusaktide muutumisel üleminekusätted, mis teatud tingimustel võimaldavad järkjärgulist üleminekut. Käesoleval juhul see aga õigusaktis lubatud ei olnud, viide 2013. aastal lõppenud üleminekule ei ole 2024. aastal enam ajakohane.

Koolil saab olla üks kehtiv õppekava. Seejuures on põhikooli ja gümnaasiumi õppekava piisavalt eristatavad, et need võivad asuda eraldiseisvates dokumentides, kui kool seda vajalikuks peab, kuid näiteks gümnaasiumiosas ei saa korraga kehtida mitu õppekava. PGS ei näe ette võimalust, et osad gümnaasiumiõpilased võiksid õppida vananenud ja kehtetutele õigusaktidele tugineva õppekava alusel. Sõltumata gümnaasiumisse sisseastumise ajast peavad kõik gümnaasistid õppima õppekava alusel, mis vastab õppe ajal, mitte sisseastumise ajal kehtivatele õigusaktidele.

Põhikooli õppekava on kehtestatud 2018. aastal, 2021. aastal on kinnitatud⁶ õppekava üldosa muudatused, mis on arvamuse andmiseks esitatud kooli hoolekogule, õpilasesindusele ja õppenõukogule samal ajal gümnaasiumi õppekava üldosaga. Põhikooli õppekava muudatused on õppekava teksti sisse viidud koos kehtestamise kuupäevadega.

Õpilasesinduse, hoolekogu ja õppenõukogu koosolekute protokollides ei kajastu arutelu ega asjaolu, et need organid oleks esitanud õppekava muudatuse projektile ettepanekuid ja täiendusi. Juhtkonna sõnul toimub õppekava ettevalmistus ja arutelud töökoosolekutel. Hoolekogu ning õpilasesindus ei tee ettepanekuid. Õppejuhi sõnul on käimas õppekavade uuendamine ning praegu toimuv sisehindamine annab uute õppekavade jaoks sisendi.

Seadus⁷ sätestab, et kehtiv õppekava peab olema kooli veebilehel täies mahus avalikustatud. Õppekava on kooli veebilehel kättesaadav.

Hinnang kooli õppekavale on antud lähtudes põhikooli riikliku õppekava (edaspidi PRÕK) ja ainevaldkonnakavade versioonist, mis kehtis enne uuenduste jõustumist, st kuni 10.03.2023 ja mille alusel on koolil õigus õpetada kuni 01.09.2024.

1.1. Kooli põhikooli õppekava üldosa

Kooli põhikooli õppekava üldosa on üldiselt kooskõlas PRÕKis⁸ sätestatuga, kuid on mõned ettepanekud õppekava korrigeerimiseks:

Kooli õppekava üldosas on B-võõrkeele valiku juures kirjas, et B-võõrkeele valib õppekavasse kool, arvestades kooli võimalusi ja õpilaste ning vanemate soove. Jääb selgusetuks, kuidas valiku protsess toimub, see vajab põhjalikumalt kirjeldamist.

Põhikooli õppekava üldosas tunnijaotustabeli juures puuduvad selgitused, kuidas kasutatakse lisatunniressurssi kohustuslikes õppeainetes, nt matemaatika, eesti keel, ajalugu. Kui on tõstetud kohustuslike õppeainete tunnimahtu, vajab see ka tunnijaotusplaani juures ja ainevaldkonnakavades põhjendamist.

⁶ Direktori 05.10.2021 käskkiri nr 1.1-3/31.

⁷ PGS, § 25 lg 6, § 69 lg 1.

⁸ Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määrus nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“.

1.2 Kooli gümnaasiumi õppekava üldosa

Gümnaasiumi õppekava üldosa ei ole kooskõlas gümnaasiumi riiklikus õppekavas⁹ (edaspidi GRÕK) sätestatuga ja vajab täiendamist järgmises: kooli õppekavas puudub riigikaitse kursus, mille rakenduskohustus on alates 1. septembrist 2023¹⁰.

Ärakuulamisel ei nõustunud pidaja eespool viidatud puudusega, kuna viidatud nõude rakenduskohustus on alates 01.09.2023 ja koolis alustab nende sõnul riigikaitseõpetuse kohustuslik kursus II poolaastal, 29.01.2024. Kool selgitas, et järelevalve käigus kehtis riigikaitseõpetuse valikkursuse õppekava ja riigikaitse õpetaja on esitanud õppejuhile 09.01.2024 nõuetekohase õppekava. Vastavat tõendit, näiteks viidatud õppekava projekti või kinnitatud dokumenti kool järelevalves ei esitanud.

Seega, järelevalves ei esitatud riigikaitse kursuse ainekava. Isegi kui antud kursust järelevalve ajal, 2023. aasta lõpus ei olnud avatud ning kavas oli see avada õppeaasta teisel poolel, oleks see pidanud kajastuma õppekava üldosas kursuste jaotuses ja olemas olema ainekava. Õppeaasta kava ning kõik kursused peavad olema planeeritud õppeaasta alguseks. Viidatud muudatusi ei tehta spontaanselt ja jooksvalt õppeaasta käigus. Esitatud peab olema kõigi õpilase jaoks kohustuslike kursuste kavad, sh valikkursused.

1.3 Põhikooli ainevaldkonniti ja klassiti esitatud ainekavad

Vastuolud PRÕKis sätestatuga on järgnevate õppeainete ainekavades: eesti keel, kirjandus, muusika, kunst, loodusõpetus, võõrkeeled. Vastuolud on järgmised:

1) Eesti keele ainekava on uuendamata ja on vastuolus 11. märtsil 2023 jõustunud PRÕKi lisaga 1¹¹, mille rakenduskohustus algas 1. septembril 2023.

2) Kirjanduse ainekava on uuendamata ja on vastuolus 11. märtsil 2023 jõustunud PRÕKi lisaga 1¹², mille rakenduskohustus algas 1. septembril 2023.

Ärakuulamisel palus pidaja eemaldada õiendist punktid 1 ja 2, kuna PRÕK § 25 Määruse rakendamine lg 10 ütleb, et kooli õppekava ja õppekorraldus viiakse § 1 lõigetega 6–9, § 4 lõike 4 punktiga 7 ja lõikega 7, § 14 lõike 3 punktidega 1 ja 5 ning lõikega 4, § 15 lõigetega 3–32, 34 ja 5, § 16 lõikega 3, § 18 lõikega 1, § 20 lõikega 2, § 24 lõike 6 punktidega 1 ja 2, lõigetega 7 ja 8 ning määruse lisadega kooskõlla hiljemalt 1. septembriks 2024. a.

Juhime tähelepanu, et sama määruse § 25 lõige 11 sätestab, et kooli õppekava viiakse määruse lisaga 1 kooskõlla hiljemalt 1. septembriks 2023. a. Seega ei ole antud kontekstis ärakuulamisel esitatud viide asjakohane.

3) Muusika ja kunsti tundide arv kooli õppekava üldosa tunnijaotusplaanis ja kunstiainete valdkonnakavas on erinevad. Lisaks ei ole üldosa tunnijaotusplaanis tundi nimega loovus, mida on valdkonnakava tundide jaotuses esitatud lisatunnina I kooliastmes. Kunsti ainekava II ja III kooliastmes ei ole esitatud õpitulemused ja -sisu klassiti¹³.

4) Loodusõpetuse ainekavas on vastuolu I kooliastme tundide arvus kooli üldosa tunnijaotusplaanis ja ainekavas¹⁴.

5) Võõrkeelte valdkonnakavas on märgitud tunnijaotus A-võõrkeelele I kooliastmes 3, II kooliastmes 10 ja III kooliastmes 9,5 nädalatundi. Õppekava üldosa tunnijaotusplaanis on aga märgitud vastavad nädalatundide arvud 3, 9 ja 9. Üldpädevuste arendamise kirjeldusest on puudu digipädevus¹⁵.

6) Tehnoloogia ainekavas on üldpädevustest puudu digipädevus. Kooli õppekava üldosa tunnijaotusplaanis on I kooliastme tundide arv ja valdkonnakava tundide arv erinevad¹⁶.

⁹ Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määrus nr 2 „Gümnaasiumi riiklik õppekava“.

¹⁰ GRÕK, § 11 lg 5.

¹¹ PRÕK, § 25 lg 11.

¹² PRÕK, § 25 lg 11.

¹³ PRÕK, lisa 3 „Kunstiained“.

¹⁴ PRÕK, lisa 4 „Loodusained“.

¹⁵ PRÕK, lisa 8 „Võõrkeeled“.

¹⁶ PRÕK, lisa 7 „Tehnoloogia“.

Ära kuulamisel palus kool eemaldada märked tundide arvude vastuolude kohta ainekavades ja õppekava üldosas olevas tunnijaotusplaanis, kuna need on likvideeritud. Sellekohaseid tõendavaid matejale ei esitatud. Järelevalve võtab arvesse kõik tõendid ning kaalub neid järelduste tegemisel. Antud juhul ei esitanud kool aga lisaks väitele, et puudusi ei eksisteeri, muid tõendeid, näiteks dokumente, mis kinnitaksid puuduste kõrvaldamist. Samas oli järelevalve varasemalt dokumentaalsete tõendite alusel puuduse tuvastanud.

1.4. Õppekava osas tehtud tähelepanekud, mis vajavad korrigeerimist

1) Võõrkeele ainekavas on soovitatav koostada eraldi ainekavad erinevatele B-võõrkeeltele. Vene ja saksa keele õppimine erineb juba nt tähestiku omandamise tõttu. Ainekavades on kasutatud formuleeringut „õpitavat keelt kõnelevad maad/riigid“. Täpsustada, milliste keelte ja maadega on tegemist, millega õpilased lähemalt tutvuvad: nii inglise kui saksa keele puhul on tegemist keeltega, mida kõneldakse mitmetes riikides.

2) Matemaatika ainekavas puudub stiiliühatus. I kooliastmes on esitatud klassiti õpitulemused teemade kaupa, II ja III kooliastmes ühe loeteluna.

Matemaatika ainekavas on klassiti jaotumisel esimeses ja teises kooliastmes toodud mitmed õpitulemused korduvatena. Ei ole aru saada, millised uued õpitulemused õpilased vastavas klassis omandavad.

Ainevaldkonna üldosas teemapunktis „Õppetegevuse kavandamine“ ja korraldamine on kirjas: "6) kasutatakse mitmekülgset õppemeetodite valikut rõhuasetusega aktiivõppemeetoditel; iseseisev töö, vestlus, arutelu, diskussioon, paaristöö, projektõpe, rühmatöö; 7) luuakse võimalused koostada referaat, õpimapp ja uurimistöö, sooritada praktilisi mõõtmistöid jne;". Klassiti välja toodud õppesisudest leiab vaid ühe praktilise töö seitsmendas klassis. Õppesisu info ei ole üldosaga kooskõlas.

3) Inimeseõpetuse ainekavas on I kooliastmel klassiti lahtikirjutatud õpitulemused esitatud õppeteemadest eraldi. Õppeprotsessi orienteerivad õpitulemused tuua enne õppeteemasid suurte teemaplokkide kaupa, mitte eraldi loenditena.

4) Ühiskonnaõpetuse ainekavas on II kooliastmel klassiti lahtikirjutatud õpitulemused esitatud õppeteemadest eraldi. Õppeprotsessi orienteerivad õpitulemused tuua enne õppeteemasid suurte teemaplokkide kaupa, mitte eraldi loenditena.

5) Tehnoloogia ainekavas on kirjeldatud, et õpperühmadesse jagunemisel soolisust ei arvestata. Tarvis on lisada kirjeldus kuidas/mille alusel gruppidesse jagunemine on korraldatud.

Põhikooli ainekavade osas väärib tunnustamist, et ajaloo ainekavas on 5. ja 9. klassis väga hästi välja toodud seos kohaliku ajalooa.

1.5. Gümnaasiumi õppeainete ja kursuste kavad

GRÕK¹⁷ sätestab, et kooli õppekava koosneb üldosast ning ainevaldkonniti või lõimituna koondatud kohustuslike kursuste kavadest, valikõppeainete kavadest ja valikkursuste kavadest.

1) Ainevaldkond keel ja kirjandus. Puudub digipädevus¹⁸, valdkonnakava on GRÕK lisa 1 koopia.

2) Ainevaldkond võõrkeeled. Võõrkeelte valdkonnakava üldosas toodud kursuste arv ei vasta õppekava üldosas esitatud kursuste arvule. GRÕKi lisa 2 „Võõrkeeled“ sätestab, et B1-võõrkeelele pakutakse 5 kohustuslikku ja 4 valikkursust. Õppekava üldosas esitatud kursuste arv B1-võõrkeelele on 6. Samuti on valdkonnakava üldosas kirjas, et B2-võõrkeeles õpitakse 9 kohustuslikku kursust, kuid õppekava üldosas on märgitud kohustuslike kursuste arvaks 8.

3) Võõrkeelte valdkonnakavas on nimetatud B1-võõrkeelele vabakursuseid. Õppekava üldosast ei selgu, millega on tegu.

Vastuolu valdkonnakavas: Esitamata on B1 keeleoskustasemega keelte 4 valikkursuse

¹⁷ GRÕK, § 19 lg 5.

¹⁸ GRÕK, lisa 1 „Keel ja kirjandus“.

ainekavad, samuti on B2 ja B1 keeletasemega võõrkeele ainekavadest puudu kursuste õpitulemused¹⁹.

Üldpädevuste alt on puudu digipädevus. Palju on kopeeritud gümnaasiumi riikliku õppekava ja võõrkeelte valdkonnakava üldosast. Kirjeldatud on, et võõrkeelte omandamist toetab integreeritud õppematerjalide kasutamine lõimitud aine- ja keeleõppe raames. Kui Otepää Gümnaasiumis kasutatakse lõimitud aine- ja keele (LAK)-õpet/LAK-õppe materjale, siis tuleks seda ainekavades täpsemalt kirjeldada.

4) Ainevaldkond matemaatika. Matemaatika ainekava üldosas puuduvad selgitused, millal ja kuidas on õpilasel võimalus soovi korral üle minna kitsalt matemaatikalt laiale matemaatikale või laialt matemaatikalt kitsale matemaatikale²⁰.

Matemaatika ainekavades leidub mitmeid matemaatiliste avaldiste sisestamise vigu (nt on astme näitaja sageli avaldises esitatud hoopis tegurina).

5) Ainevaldkonna loodusained²¹ valikained. Kursus „Anatoomia ja füsioloogia“. Õpitulemuste, eesmärkide ja sisu kirjelduse alusel ei eristu kursus sellest, mida on õpitud põhikoolis.

Kursus „Elurikkus“. Gümnaasiumis on soovitatav eluslooduse süsteemi põhjalikum käsitus, hetkel on sama tase mis põhikoolis. Samuti on soovitatav edaspidi elurikkuse teema käsitlust siduda ka kliimamuutustega.

Kursus „Terviseteadlikkus“. Ainekava sisus on teema vaimne tervis. Õpitulemusena on välja toodud „omab ülevaadet hingamisteede, südame-veresoonkonna ja seedeelundkonna tervisest;“ Soovitatav on lisada vaimse tervise teemad õpitulemustesse, kuna just nendega on noortel palju probleeme.

6) Ainevaldkond sotsiaalsained. Üldpädevuste hulgast puudub digipädevus²².

7) Ainevaldkond kunstiained. Üldpädevustest puudub digipädevus²³.

8) Ainevaldkond kehaline kasvatus. Üldpädevustest puudub digipädevus. Kehalise kasvatuses ainekavas puudub õpitulemuste ja õppesisu kursuste kaupa kirjeldus²⁴.

1.6. Ettepanekud direktorile

1.6.1. Kajastada protokollides kooli organites toimuvad arutelud ning ettepanekud kooli alusdokumentide ning oluliste põhimõtete kohta, mis aitab säilitada kokkulepete taga olevaid tõlgendusi ja selgitusi, samuti võimaldab see kooli tegevuse edasisel planeerimisel toimunud aruteludega arvestada.

1.6.2. Kooli õppekava täiendamisel ja parandamisel arvestada eeltoodud ettepanekutega ja viia muudatused sisse nii õppekava üldosasse kui kursuste ja ainekavadesse.

1.6.3. Kooli õppekava muutmisel kajastada muudatused nii käskkirjas, õppenõukogu kui hoolekogu protokollides, et oleks selge, mida on muudetud. Dokumendist uue versiooni kinnitamisel terviktekstina tunnistada eelnev versioon kehtetuks, mis looks õigusselguse, milline dokument on kehtiv.

1.7. Ettekirjutused pidajale

1.7.1. Tagada kooli õppekava koostöös Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruses nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ kehtestatuga vastavalt käesoleva õiendi punktides 1.1 ja 1.3. kirjeldatule. Täitmise tähtaeg: 01.04.2024.

1.7.2. Tagada kooli õppekava koostöös Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruses nr 2 „Gümnaasiumi riiklik õppekava“ kehtestatuga vastavalt käesoleva õiendi punktides 1.2. ja 1.5. kirjeldatule. Täitmise tähtaeg: 01.04.2024.

¹⁹ GRÕK, lisa 7 „Võõrkeeled“.

²⁰ GRÕK, lisa 5 „Matemaatika“.

²¹ GRÕK, lisa 4 „Loodusained“.

²² GRÕK, lisa 6 „Sotsiaalsained“.

²³ GRÕK, lisa 3 „Kunstiained“.

²⁴ GRÕK, lisa 2 „Kehaline kasvatus“.

2. Õppekorralduse vastavus nõuetele

Seisuga 27.11.2023 oli kooli õpilaste nimekirjas 395 õpilast, neist I kooliastmes 104, II kooliastmes 95, III kooliastmes 120 ja gümnaasiumiosas 76 õpilast.

2.1. Kooli väärtused ja eripära

Kooli õppekava kohaselt on kool väärtuste valikul keskendunud inimlikkuse kujunemiseks ja ühiskonnas oluliseks peetavatele isiksuseomadustele, vahendväärtustele, väärtustele iseeneses kui ka väärtuslikele tegevuspõhimõtetele. Kooli põhiväärtused on vastutus, õpirõõm, traditsioonid ja innovatsioon.

Õppenõukogu esindajate sõnul on kooli eripäraks tugevad traditsioonid ja see, et Otepää Gümnaasium on vanim eestikeelne maagümnaasium. Arvestades, et vastu võetakse kõik lapsed, on ka õpetamine seetõttu nende hinnangul keerulisem.

Õpilasesinduse esindajate sõnul võiks eripäraks olla kooli asukoht talvepealinnas ja talispordi väärtustamine.

Pidaja sõnul on Otepää Gümnaasium õppimiskallakuga kool ning valla ja kooli koostöös on leitud meetodeid, kuidas aidata õpilastel end motiveerida õppima. Pidaja sõnul on koostöö lastevanematega väga hea. Koolil on tihe koostöö Otepää Muusikakooliga.

Hoolekogu toob kooli tugevusena välja kooli paraja suuruse, toetavad õpetajad ning tublid tulemused olümpiaadidel ja eksamitel võrreldes maakonna teiste koolidega. Samas tõdetakse, et kooli arenguks ei ole pidaja toetust tunda.

Lapsevanemate hinnangul antakse probleemidest koolis teada alles siis, kui olukord on juba halb.

2.2. Päevakava

PGSi²⁵ kohaselt kehtestab direktor kooli päevakava, mis peab kajastama õppetegevuste ning kooli õppekava toetavate õppekavaväliste tegevuste, nagu pikapäevarühmas, ringides ja stuudiotest korraldatavate tegevuste järjestust ja ajalist kestust, ning mille osa peab olema tunniplaan. Sotsiaalministri määruse²⁶ kohaselt on tunniplaan päevakava osa ja koostatakse lähtuvalt riiklikes õppekavades sätestatud õpilase nädalakoormusest, riikliku õppekava alusel koostatud kooli õppekavast, õppeainete raskusest ning eeldatavatest õpitulemustest.

Direktor on kinnitanud päevakava²⁷, mille lisaks on kooli 2023/2024. õa I poolaasta tunniplaan. Klasside tunniplaaniid, konsultatsioonide ja ringitegevuse graafikud on avalikustatud kooli kodulehel.

2.3. Tunnijaotusplaan ja tunniplaan

PGSis on sätestatud²⁸ põhikooli õpilaste suurim lubatud nädala õppekoormus. Seaduse²⁹ kohaselt määratakse õpilase nädala õppekoormus õppeainete kaupa kooli õppekavaga. Kooli põhikooli õppekavas olev tunnijaotusplaan³⁰ on kooskõlas PGSis³¹ sätestatud kohustuslike õppeainete nädalatundide arvuga.

Tundide arvu erinevused esinevad õppekava üldosa tunnijaotuses ja osades ainekavades. Erinevused on välja toodud õiendi punktis 1.3.

Kinnitatud tunniplaanis on tundide arv õppekava tunnijaotusplaanist erinev: tunniplaanis on

²⁵ PGS, § 25 lg 1.

²⁶ Sotsiaalministri 27.03.2001. a määrus nr 36 „Tervisekaitsenõuded kooli päevakavale ja õppekorraldusele“, § 10 lg 1.

²⁷ Direktori 04.09.2023 käskkiri nr 1.1-3/18.

²⁸ PGS, § 25 lg 2

²⁹ PGS, § 25 lg 1.

³⁰ Kooli õppekava, § 4.

³¹ PGS, § 25 lg 2.

erinevatel klassidel lisaks koorilaul, rahvatants, poistekoor, lastekoor. Direktori sõnul on need vabatahtlikud huviringid, mida õpetajad on palunud tunniplaani panna. Samuti ringide juhendajad ja lapsevanemad soovivad, et need oleksid tunniplaanis, kuna tunniplaani alusel kavandavad lapsevanemad ja huvikoolid/-ringid oma tegevuse. Selgitame, et huvitegevust võib kajastada tunniplaanis, kuid see tuleb kohustuslikust õppe- ja kasvatustööst selgelt eristada.

PRÕK³² näeb ette, et õppe ja kasvatuse korralduse aeg ja viisid määratakse kooli õppekavas, kooli päevakavas ja tunniplaanis. Tunniplaanis peab olema selgelt eristatav, millised on õppekavajärgsed tunnid ja millised huviringid, ning tunniplaan ja tunnijaotusplaan peavad olema omavahel kooskõlas.

2.4. Kodukord

PGSi³³ kohaselt kehtestab kooli kodukorra direktor ja selle muudatused tuleb esitada enne kehtestamist arvamuse andmiseks kooli hoolekogule ja õpilasesindusele. Kodukord on direktori käskkirjaga³⁴ kehtestatud, kodukorra kohta on arvamust avaldanud õppenõukogu³⁵ ja hoolekogu³⁶. Hoolekogu poolt tehti kodukorra muutmiseks ettepanekuid, mida nende sõnul ka arvestati. Õpilasesinduse poolt kodukorra osas arvamuse andmise kohta dokumente järelevalves ei esitatud, kuid täiendav dokument esitati ärakuulamisel.

Kodukord³⁷ sisaldab õpilaste ja koolitöötajate vaimset või füüsilist turvalisust ohustavate olukordade ennetamise ja lahendamise korda, kus on välja toodud, et õpilane saab probleemide korral pöörduda koolis töötavate tugispetsialistide (sotsiaalpedagoog, HEVKO, kooliõde) poole. Probleemide esmaseks lahendajaks on aineõpetaja või klassijuhataja.

Direktori sõnul on esmaseks kontaktiks klassijuhataja. Tema sõnul kommunikeeritakse üldkoosolekul ja arenguveestlustel, kelle poole murega pöörduda.

Õpilaste sõnul saab pöörduda klassijuhataja poole. Selgus, et koolis esineb usaldusprobleeme, mistõttu omavahel eriti muredest ei räägita, sest kardetakse nende avalikukssaamist ning sellest tulenevat kiusamist. Lisaks ilmnes, et kõigil õpilastel ei ole võimalik kooli personalile muredest rääkida, sest varasemalt ei ole sellistes olukordades olnud tagatud konfidentsiaalsus.

Eeltoodust nähtub, et koolis ei ole loodud piisavat selgust selles, kuidas leitakse õpilaste võimalikele muredele lahendus.

Kool esitas ärakuulamisel seisukoha, et kooli dokumentides on õpilaste toetamise meetmed kehtestatud ning antud järeldus on tehtud vaid väheste õpilastega suheldes. Selgitame, et järelevalves kuulatakse erinevate huvirühmade esindajate arvamust. Valdavas osas järelevalvetes ei ole võimalik vestelda iga huvirühma kõigi esindajatega, seda tehakse valimipõhiselt. Vestluste eesmärk on saada tõendust, et dokumentides kehtestatu ka igapäevases koolielus toimib. Järelevalve leiab, et kui vestlustel osalejad toovad välja probleemkohti, on asjakohane kajastada neid ka õiendis vaatamata sellele, kas viidatud küsimused on probleemiks enamuse või vähemuse hinnangul. Kui ka osa huvirühma esindajatest kinnitab probleemi olemasolu, on alust arvata, et see eksisteerib. Probleemi olemasolu tuvastamiseks ei pea enamasti valdav osa huvirühma esindajatest seda kinnitama.

Direktori sõnul on koolil keeruline mõõta, kui palju on nendeni jõudnud erinevate osapoolte pöördumisi. Tema sõnul on peamiselt pöördutud hindamise küsimustes, kus õpilase ja vanema ootus on kõrgem kui saadud tulemus.

Seega ei ole koolil ka tõenduspõhist ülevaadet, milliste muredega erinevad osapooled kooli poole pöörduvad.

³² PRÕK, § 15 lg 1.

³³ PGS, § 68 lg-d 1, 2.

³⁴ Direktori 28.09.2023 käskkiri nr 1.1-3/20.

³⁵ Õppenõukogu 26.08.2021 koosoleku protokoll nr 3.1-5/5.

³⁶ Hoolekogu 28.08.2023 koosoleku protokoll nr 4.

³⁷ Kooli kodukord, p 7.

Järelevalves selgus, et kooli juhtkond hindab võimalike probleemide lahendamise süsteemi piisavaks ning ei ole pidanud vajalikuks seda tõenduspõhiselt analüüsida, näiteks ei ole peetud vajalikuks välja selgitada, millised on koolipere sagedasemad mured või kas ja kuidas need on lahenduse leidnud. Sisehindamisel ei olnud teemat ühelgi viisil käsitletud.

Ärakuulamisel esitas kool tõendamata väite, et probleemid, millega õpilased või vanemad on pöördunud juhtkonna poole, on saanud lahenduse ning kirjavahetus on dokumenteeritud. Sisehindamisel ei ole seda valdkonda koolis analüüsitud.

Samal ajal ei olnud õpilastel ning lapsevanematel ühest ning selget arusaama, kuidas erinevatele probleemidele lahendusi saaks leida. Mitmel juhul toodi välja, et murega ollakse üksi.

Ka järelevalvele ei esitatud peale kodukorra üldsõnalise ning deklaratiivse regulatsiooni selles valdkonnas täiendavaid materjale.

Kool vastas ärakuulamisel, et kool ei anna lapsevanematele ülevaadet kolmandate osapoolte probleemidest ja selle lahendamisest. Selgitame, et järelevalves toimunud vestlustel ei avaldanud õpilased ega lapsevanemad soovi saada infot kolmandate isikutega seotud probleemide kohta, kõik osapooled kirjeldasid enda vahetuid kogemusi probleemidele lahenduste otsimisel.

Direktor selgitas, et koolis ongi vaimse ja füüsilise turvalisusega seotud küsimuste lahendamise protsess aeganõudev ning keeruline, sellega tegelevad erinevad osapooled.

Kodukorras on üldiselt reguleeritud vaimse ja füüsilise turvalisuse tagamine koolis, kuid järelevalves vestlustel õpilaste ja lastevanematega selgus, et see võiks olla täpsemalt lahti kirjutatud (kelle poole pöörduda, kes mille eest vastutab).

Kodukorras (punkt 7) on sätestatud, et koolis toimub igapäevane õpilaste käitumise märkamine ja tagasisidestamine õpetajate ja kõigi töötajate poolt. Samuti on koolitöötajad kohustatud reageerima õpilaste ning koolitöötajate vaimset või füüsilist turvalisust ohustavate olukordade ilmnemisel vastavalt kooli kodukorrale

Järelevalves tõid õpilased ja lapsevanemad näiteid olukordadest, kus kooli personal on näinud kodukorra rikkumisi ning potentsiaalselt ohtlikke olukordi, kuid jätnud sekkumata, näiteks e-sigarettide kasutamine kooli territooriumil alaealiste poolt, samuti asjaolu, et osad õpilased ei julge vahetundides teatud ruumidesse siseneda, sest neid võib tabada kiusamine. Õpilaste arvates juhtkond ei sekku piisavalt ja on suure vastutuse pannud õpilasesindusele.

Kool palus ärakuulamisel õiendist eeltoodud löigu eemaldada, kuna selles ei tugineta tõenduspõhisusele. Kooli juhtkonda pole nende sõnul viidatud infot toodud.

Selgitame, et järelevalves kuulati kõiki osapooli, kes said väljendada oma tähelepanekuid kodukorra rakendumise kohta. Kuna eeltoodud probleemi tõid välja erinevad osapooled, leidis järelevalve hinnangul piisavalt kinnitust, et küsimust peetakse oluliseks ning sellega tuleb edaspidi tegeleda.

Järelevalves selgus, et koolis ei ole privaatseid ajaveetmiskohti, seda kinnitasid ka õpilased. Õpilaste sõnul on nad omalt poolt teinud probleemi lahendamiseks ettepanekuid.

Õpetajate arvates võiks ruumi ja kohti koosolemiseks rohkem olla, aga õpitingimused on koolis üle keskmise head ning õpilased tunnevad end hästi.

Kiusamise ennetamiseks ja juhtumite paremaks lahendamiseks leiavad nii õpetajad kui lastevanemad, et koolil oleks vajalik liituda kiusamisvaba kooli programmiga.

2.5. Hädaolukorra lahendamise plaan

PGSi³⁸ kohaselt korraldab direktor kooli hädaolukorra lahendamise plaani väljatöötamise, kaasates vajaduse korral õppenõukogu ja hoolekogu ning eksperte. Hädaolukorra lahendamise plaani kehtestab direktor³⁹

Hädaolukorra lahendamise plaan on kinnitatud direktori käskkirjaga⁴⁰ 2011. aastal ja muudetud direktori käskkirjaga⁴¹ 2021. aastal. Eelnevat dokumenti ei ole kehtetuks tunnistatud, samuti pole käskkirjas välja toodud, milles muudatused seisnesid.

Kriisimeeskonna nimekirjas olid järelevalve ajal inimesed, kes enam koolis ei tööta. Kooli hädaolukorra lahendamise plaani kohaselt koguneb kriisimeeskond vähemalt üks kord õppeaastas vajaliku analüüsi teostamiseks, selleks on koostatud kriisimeeskonna iga-aastase tegevuse analüüsi kontrollnimekiri.

Direktori sõnul on kriisiplaanis vaja teha mõned muudatused: näiteks muuta kriisimeeskonna liikmete nimed ja kontaktid. Uut dokumenti tervikuna ei ole kehtestatud, kuna üldpõhimõtteid ei ole tema sõnul muudetud. Igal aastal plaani muudatuste tegemiseks üle ei vaadata ja analüüsi ei tehta.

Õpetajate sõnul on nad hädaolukorra lahendamise plaanist teadlikud ning hädaolukorra puhul pöörduvad juhtkonna liikmete poole.

2.6. Hindamine ja sellest teavitamine

Hindamist reguleerib kooli õppekava⁴², mille kohaselt toimub õppimist toetav (kujundav) hindamine õppe kestel.

PGSi⁴³ kohaselt tuleb õppeveerandi/trimestri või kursuse jooksul läbitavatest peamistest teemadest, vajalikest õppevahenditest, hindamise korraldusest ja planeeritavatest üritustest teavitada õpilasi õppeveerandi/trimestri või kursuse algul. Samuti peab kool looma statsionaarses õppes õppivate õpilaste vanematele võimalused sellekohase teabega tutvumiseks. Kooli kodukord⁴⁴ sätestab, et õpitulemuste hindamise põhimõtteid ja korda, sh milline hinne või hinnang on aluseks kokkuvõtvale hindele ja hinnangule, tutvustavad õpilastele klassi- või aineõpetajad õppeaasta ja gümnaasiumis ainekursuse algul. Kuidas seda teha tuleks ja kuidas saavad ka vanemad vastava teabega tutvuda, ei ole sätestatud.

Direktori sõnul kool ei nõua, et hinne kujunemine oleks kirjalikult fikseeritud. Mõnel õpetajal on olemas kirjalik juhised. Õpetajate sõnul teeb iga aineõpetaja ise hindamissüsteemi õpilastele teatavaks. See edastatakse õpilastele suuliselt või kirjalikult, kõik õpetajad ei ole seda kirjalikult fikseerinud.

Õpilasesinduse liikmete sõnul osad õpetajad teavitavad hindamispõhimõtetest kursuse või trimestri alguses, osad mitte, seega ei peeta kinni kooli kodukorrast. Kirjalikult Stuudiumis on info hindamise kohta pandud vähestel õpetajatel.

Vestlustest lapsevanematega ilmnes, et hindamine ja hinnete panemine pole alati kooskõlas hindamise tegeliku eesmärgiga, s.o õpilase arengu toetamise ja õpetaja tegevuse suunamisega õppimise toetamisel.

Kool ei esitanud järelevalves tõendeid, et nad oleksid süsteemselt hindamise valdkonda sisehinnanud või järelevalves ilmnenuid probleeme tuvastanud ning nendega tegelema.

2.7. Ettepanekud direktorile

2.7.1. Eristada tunniplaanis vabatahtlikud ringitunnid kohustuslikest ainetundidest.

Kool palus ärakuulamisel ettepaneku õiendist eemaldada, kuna järgivad antud soovitusi II

³⁸ PGS, § 45 lg 3.

³⁹ PGS, § 45 lg 4.

⁴⁰ Direktori 05.12.2011 käskkiri nr 1.1-3/28.

⁴¹ Direktori 13.12.2021 käskkiri nr 1.1-3/36.

⁴² Kooli õppekava, § 8.

⁴³ PGS, § 55 lg 3.

⁴⁴ Kooli kodukord, p 4.

- poolaasta (alates 29.01.2024) tunniplaanis. Järelevalvele sellekohaseid tõendeid ei esitatud.
- 2.7.2. Viia vastavalt kooli hädaolukorra plaanis kehtestatud kriisimeeskonna poolt läbi kooli hädaolukorra lahendamise plaani analüüs.
- 2.7.3. Tagada õpetajatele nende professionaalse arengu toetamine, sh täienduskoolitused õppijat toetava hindamise teemal.
- 2.7.4. Teavitada õpilasi õpitulemuste hindamise põhimõtetest ja korrast, sh milline hinne või hinnang on aluseks kokkuvõtvale hindele ja hinnangule, õppeperioodi alguses kirjalikult.
- 2.7.5. Kaaluda liitumist kiusamist ennetava ja vaimset heaolu toetava programmiga.

2.8. Ettekirjutus pidajale

Tagada, et õpilaste ja lastevanemate teavitamine hindamise korraldusest ning hinnetest ja hinnangutest toimuks kooskõlas põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 55 lõikes 3 kehtestatud. Tähtaeg alates õiendi teatavakstegemisest, tõendavate dokumentide esitamise tähtaeg 01.04.2024.

Pidaja taotles ärakuulamisel ettekirjutuse eemaldamist, kuid ei teinud täiendusi punktis 2.6 ega esitanud tõendavaid materjale, et lükata ümber ettekirjutuse aluseks olevad faktilised asjaolud.

3. Õppe- ja kasvatustegevuse korralduse ja tulemuslikkuse hindamine koolis

3.1. Sisehindamine

PGSi⁴⁵ kohaselt tuleb koolis teha sisehindamist, mis on pidev protsess ja mille eesmärk on tagada õpilaste arengut toetavad tingimused ja kooli järjepidev areng. Kooli sisehindamise korra peab kehtestama⁴⁶ direktor, esitades selle enne arvamuse andmiseks hoolekogule.

Koolil on olemas sisehindamise kord⁴⁷, mis vajab uuendamist. Direktori sõnul tehakse koos uue arengukavaga uus sisehindamise kord, see on planeeritud 2023/2024. õa tööplaanis. Samas peaks aga uus arengukava tuginema sellele eelnenud sisehindamisele.

Järelevalve ajal ei esitatud ka uuele arengukavale eelnevat sisehindamist, kuigi arengukava lõppes 2023. aastaga.

Järelevalve ajal kehtinud sisehindamise korra kohaselt esitatakse iga õppeaasta lõpus sisehindamise vahekokkuvõtte kooli õppenõukogus tutvumiseks. Vahekokkuvõtte peaks andma lühiülevaate õppeaastast, tooma esile kooli tugevused, parendusvaldkonnad ning parendustegevused, millest lähtudes püstitatakse järgmise õppeaasta eesmärgid ning millest kujunevad uued tegevused arengukavasse. Sisehindamise korra kohaselt tuleb sisehindamise aruanne koostatada üks kord kooli arengukava jooksul ja selle tulemused vormistatada kolme õppeaasta kokkuvõttes sisehindamise analüütilise aruandena. Järelevalvele esitati 2021/2022. ja 2022/2023. õa kokkuvõtted, mis on koostatud vastavalt arengukavas seatud valdkondadele ja põhieesmärkidele. Õppeaasta kokkuvõtetes on iga valdkonna all lühike kirjeldus tehtust ja välja toodud parendustegevused. Aruandes kajastatu tõendus põhjus, ehk millistele andmete analüüsile need tuginevad, kokkuvõtetest ei nähtu. Samuti ei nähtu ei kokkuvõtetest ega muudest järelevalves esitatud dokumentidest, kas õppeaastaks seatud eesmärgid täideti või mitte.

Kokkuvõtete algul on valdkondade kaupa välja toodud eesmärgid järgmise õppeaasta üldtööplaanis kajastamiseks.

Õppenõukogu protokollidest ei nähtu, et õppenõukogu oleks täitnud ülesannet arutada õppeaasta lõpul läbi kooli õppe- ja kasvatustegevuse tulemused ning teha kooli juhtkonnale ettepanekuid õppe- ja kasvatustegevuse parendamiseks.

Õppetegevuse tulemused on kajastatud õppenõukogu protokollis lisades õppetöö kokkuvõtetena. Esitatud trimestrite õppetegevuse kokkuvõtetes on toodud klasside kaupa

⁴⁵ PGS, § 78 lg 1.

⁴⁶ PGS, § 78 lg 3.

⁴⁷ Direktori 17.05.2016 käskkiri nr 1.1-3/10.

nimeliselt hea õppeedukusega ja puudulike hinnetega õpilased, samuti klasside põhjuseta puudumiste statistika. Sisuline analüüs ja järeldused kokkuvõtetes puuduvad. Samuti ei ole kool teinud tõenduspõhiseid järeldusi, mida nad peaksid tegema tulemuste parendamiseks. Direktori sõnul on juhtkonna tööd analüüsitud põgusalt. Rahuloluküsitlused, mis puudutavad juhtkonda, on läbi arutatud ja parendusmeetmeid rakendatud. Riiklike rahuloluküsitluste tulemusel on kool kasvukeskkonda ilmestanud, inventari soetanud, et vahetundides oleks võimalik puhata, päevakava muutnud, teinud koostööd toitlustajaga toidu kvaliteedi ja toidu serveerimise osas. Järelevalves ei tuvastatud, et kool oleks riiklike rahuloluküsimustike tulemusi süsteemselt analüüsinud õpi- ja kasvukeskkonna süsteemseks parendamiseks. Rahuloluküsitlused annavad infot näiteks kiusamise, puudumise ning muude oluliste valdkondade kohta. Nendest omakorda saab teha järeldusi näiteks selle kohta, kui turvalisena tajutakse koolikeskkonda. Eespool on välja toodud, et erinevad huvirühmad viitasid koolikeskkonna turvalisuse probleemidele, mistõttu on eriti oluline, et kool kasutaks selle valdkonna analüüsimiseks ning parendusvaldkondade väljaselgitamiseks kõikvõimalikke viise. Õppenõukogu esindajate sõnul on koolis osaletud riiklikel rahuloluküsitlustel, kool ise enda rahuloluküsitlusi ei ole korraldanud. Riiklike rahuloluküsitluste kokkuvõtvaid tulemusi on õppenõukogus näidatud, aga sellest tulenevaid arutelusid või koos arutamist kooli arendamiseks ei ole tehtud. Vestlusel osalenud õpilasesinduse liikmed ei mäleta, et oleks rahuloluküsitlustest osa võtnud.

Kooli kehtiv arengukava lõpeb 2023. aastaga. Sisehindamise aruannet lõppeva arengukava perioodi kohta järelevalvele ei esitatud. Samuti ei tõendatud järelevalves, et uue arengukava projekt oleks valminud ning see saaks 2024. aasta alguseks kehtestatud.

Ärakuulamisel palus kool eemaldada väite, et sisehindamise aruannet lõppeva arengukava perioodi kohta ei esitatud, kuna puuduolevat dokumenti ei küsitud.

Selgitame, et järelevalves saadetud eelkirjas paluti koolil esitada kahe viimase õppeaasta sisehindamise dokumendid. Dokumenti oli võimalik esitada ka ärakuulamisel, seda võimalust kool ei kasutanud.

3.2. Üldtööplaan

PGSi⁴⁸ kohaselt on kooli üldtööplaan õppe- ja kasvatustegevuse alane kohustuslik dokument, mis kajastab kooli ühe õppeaasta tegevuskava, lähtudes kooli arengukavast ja õppekavast, õppeaasta üldeesmärkidest ja eelmise aasta töö kokkuvõttest. Üldtööplaan tuleb vormistada alapunktidenähtavalt tegevusvaldkondadele, igas alapunktis määratleda ülesanded, tegevused, vastutajad ja tähtajad⁴⁹. Määruse⁵⁰ kohaselt peab õppenõukogu kinnitama kooli üldtööplaani iga õppeaasta alguseks. Kooli üldtööplaanis tuleb esitada ka väljaspool õppetundi toimuvad liikluskasvatust toetavad tegevused⁵¹.

Õppenõukogu on kooli 2023/2024. õa üldtööplaani kinnitanud⁵². Õppenõukogu koosolekul tehti ettepanek täiendada üldtööplaani ja lisada sellesse kooli õppekavade uuendamine. Ettepanek viidi üldtööplaani. Üldtööplaanis on esitatud iga valdkonna eesmärgid ja tegevuskava, milles on toodud välja nii vastutajad kui tähtajad, eesmärkide seadmisel on lähtutud 2022/2023. õppeaasta aruandes esitatud parendusvaldkondadest. Üheks võtmetegevuseks on üldtööplaanis sisehindamise aruande ja uue arengukava (aastateks 2024–2026) koostamine.

3.3. Arengukava

⁴⁸ PGS, § 70 lg 1 p 1.

⁴⁹ Haridus- ja teadusministri 25.08.2010. a määrus nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“, § 5 lg 1.

⁵⁰ Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määrus nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“, § 2 p 2.

⁵¹ Vabariigi Valitsuse 20.10.2011. a määrus nr 136 „Laste liikluskasvatuse kord“, § 5 lg 1 ja § 6 lg 6.

⁵² Õppenõukogu 29.08.2023 koosoleku protokoll nr 3.1-5/5

PGSi⁵³ kohaselt selgitatakse sisehindamisel välja kooli tugevused ning parendusvaldkonnad, millest lähtuvalt koostatakse kooli arengukava. PGSi⁵⁴ kohaselt tuleb koostada kooli järjepideva arengu tagamiseks kooli arengukava, mis koostatakse vähemalt kolmeks aastaks ning milles määratakse kooli arengu eesmärgid ja põhisuunad. PGSi⁵⁵ kohaselt valmistatakse arengukava ja selle muudatused ette koostöös hoolekogu, õpilasesinduse, õppenõukogu ning ekspertidega koolist või väljastpoolt kooli. Arengukava peab kinnitama kooli pidaja. Pidaja on arengukava perioodiks 2021–2023 kinnitanud⁵⁶. Järelevalvele esitati koopia 15.12.2020 saadetud e-kirjast, kus väidetavalt on arengukava kohta arvamust avaldanud õppenõukogu, hoolekogu ja õpilasesindus. Ärakuulamisel esitati täiendavalt ka õppenõukogu ja hoolekogu koosolekute protokollid.

Kehtivas arengukavas on esitatud kooli arengu neli valdkonda: eestvedamine ja juhtimine; õppe ja kasvatusprotsess; koostöö huvigruppidega ja ressursside juhtimine. Arengukava perioodi üldeesmärgiks on kaasava ja väärtuspõhise koolikultuuri kujundamine.

Arengukava lisana tegevuskava esitatud pole, lisana on suuremahuliste eelarveliste ressursside kavandamine.

Arengukavas on välja toodud, et valdkondade eesmärkidest lähtuvalt planeeritakse igal õppeaastal kooli üldtööplaani valdkondade võtmetegevused koos oodatavate tulemustega, tähtajad ja vastutajad ning rahaliste ressursside vajadus.

2023/2024. õa üldtööplaanis on õppe- ja kasvatusprotsessi valdkonna põhisuunaks õppija arengu toetamine. Põhitegevuslikke eesmärke on toodud kolm: kooli õppekava täitmine, tugi- ja mõjutusmeetmete tõhustamine ning õppekäikude ja ekskursioonide korraldamine. Milliste konkreetsete tegevustega eesmärkide täitmise ja oodatavate tulemusteni jõutakse ning õppija arengut toetatakse, tööplaanist ei selgu. Ressursside juhtimise valdkonnas tööplaanis rahaliste ressursside vajadusi välja toodud ei ole.

Direktori sõnul on arengukava täitmise analüüsi tehtud läbi üldtööplaani täitmise analüüsi. On jõutud järeldusele, et püstitatud on liiga palju eesmärke.

Õpetajate sõnul pole viimastel aastatel neid arengukava täitmise hindamisel kaasatud, arengukava täitmise analüüsi teeb juhtkond.

Ärakuulamisel selgitas kool, et arengukava täitmise hindamisele on õpetajad kaasatud. Näitena tõid nad, et 2021. a augustis toimus individuaalne hindamine ja kaasati ka 2022., 2023. aastal töökoosolekutel.

Iga õpetaja teeb õppeaasta lõpus eneseanalüüsi, mis on aastate lõikes olnud erineva formaadiga. Õpetajad sooviksid eneseanalüüsile tagasisidet saada.

Hoolekogu esindajate sõnul kaasatakse neid arengukava koostamisse lõpufaasis, kui saab arengukava projektile teha ettepanekuid.

Kooli pidaja ei osale arengukava koostamisel töörühmades. Arengukava projekt töötatakse pidaja poolt läbi ja tehakse ettepanekuid enne selle avalikustamist ja volikokku saatmist.

3.4. Ettepanekud direktorile

3.4.1. Kehtestada kooli sisehindamise kord, mis oleks kooskõlas sisehindamise tegeliku korraldusega ja esitada see eelnevalt arvamuse andmiseks hoolekogule.

3.4.2. Sisehindamisel analüüsida õppe- ja kasvatusgevuse tulemuslikkust, näiteks hinnete, arenguvestluste tulemuste, tasemetööde tulemuste jmt kaudu, ning kavandada vastavalt tulemusele parendustegevused õpilaste arengu toetamiseks.

3.4.3. Dokumenteerida sisehindamise tulemused ning lähtudes sisehindamisel tuvastatud parendamist vajavatest valdkondadest kavandada arendustegevused.

⁵³ PGS, § 78 lg 1.

⁵⁴ PGS, § 67 lg 1.

⁵⁵ PGS, § 67 lg 2.

⁵⁶ Otepää Vallavolikogu 18.02.2021 korraldus nr 1-2/4 „Otepää Gümnaasiumi arengukava 2021–2023“.

3.4.4. Teavitada järjepidevalt kooli personali ja hoolekogu sisehindamise tulemustest ja sisehindamise tulemustest lähtuvalt kavandatud arendustegevustest, et pooled mõistaksid paremini oma rolli kooli arendamisel ning saaksid soovi korral panustada arendustegevustesse.

3.5. Ettekirjutused pidajale

3.5.1. Tagada, et kooli sisehindamine oleks pidev protsess, mille eesmärk on tagada õpilaste arengut toetavad tingimused ja kooli järjepidev areng, lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 78 lõigetest 1 ja 2. Tähtaeg alates õiendi teatavakstegemisest, tõendavate dokumentide esitamise tähtaeg 01.09.2024.

3.5.2. Tagada kooli arengukava koostamine ja kehtestamine, lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 67 lõigetest 1 ja 2. Täitmise tähtaeg: 01.04.2024.

4. Õpilaste arengu toetamine

PGS näeb ette, et kvaliteetne üldharidus järgib kaasava hariduse põhimõtteid⁵⁷ ning et kool lähtub õppe korraldamisel nendest põhimõtetest⁵⁸. Tulenevalt õpilase individuaalsest vajadusest tuleb tagada õpilasele koolis võimetekohane õpe, tugi õpetajate ja teiste spetsialistide koostöös.

Kooli õppekava kohaselt õpilasele rakendatud üldtoe, tõhustatud toe ja eritoe tugimeetmete rakendamise tõhusust hinnatakse kooli tugimeeskonna ja õpilasega tegelevate õpetajate poolt vähemalt kord poolaastas ning tulemused fikseeritakse õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardil. Õppekava kohaselt moodustavad kooli tugimeeskonna haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerija, sotsiaalpedagoog, logopeed-eripedagoog ja meditsiiniõde koos direktori ja õppejuhiga.

Seaduses⁵⁹ on sätestatud, et direktor määrab HEVKO, kelle ülesanne on korraldada koolisest meeskonnatööd ning koordineerida koolivälises võrgustikutöös osalemist. HEVKO toetab ja juhendab õpetajat haridusliku erivajaduse väljaselgitamisel, nõustab vanemat ning teeb õpetajale ja direktorile ettepanekuid edaspidiseks pedagoogiliseks tööks, koolis pakutavate õpilase arengut toetavate meetmete rakendamiseks või lisauuringute tegemiseks ning ühelt haridustasemelt teisele ülemineku toetamiseks⁶⁰.

Direktori käskkirjaga haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerijat määratud pole. Direktori käskkirjaga⁶¹ on kinnitatud ametikoht HEVKO.

PGS⁶² sätestab, kes on koolitöötajad, ning sama paragrahvi järgi⁶³ kehtestab koolitöötajate koosseisu direktor kooli pidaja kehtestatud korras. Otepää vald kooli pidajana ei ole kehtestanud vastavat korda. Ära kuulamisel viitas pidaja, et kooli põhimääruses⁶⁴ on sätestatud, et koolitöötajate koosseisu kinnitab kooli direktor lähtudes kooli eesmärkidest ning ülesannetest. Eeltoodud põhimääruse säte ei sisalda aga korda, vaid kordab sisuliselt seaduse sätet.

Koolis on õpilase arengu toetamine dokumenteeritud süsteemselt ja kasutajasõbralikult. Eelmisest õppeaastast on õpilase arengu jälgimise kaardid elektrooniliselt Stuudiumis. Arengukaardil on lingitud koolivälise nõustamismeeskonna soovitus, individuaalne õppekava,

⁵⁷ PGS, § 6 lg 1.

⁵⁸ PGS, § 46 lg 9.

⁵⁹ PGS, § 46 lg 2.

⁶⁰ PGS, § 46 lg 3.

⁶¹ Direktori 29.08.2022 käskkirj nr 1.1-3/19 „Otepää Gümnaasiumi personali koosseisu muutmine“.

⁶² PGS, § 74 lg 1.

⁶³ PGS, § 74 lg 2.

⁶⁴ Otepää Gümnaasiumi põhimäärus, § 30 lg 2.

käitumise tugikava, kui on. Seega on kõik õpilase arengut ja toetamist kajastavad dokumendid kompaktselt samas kohas.

4.1. Arenguvestluste läbiviimine

PGSi⁶⁵ kohaselt tuleb õpilasega tema arengu toetamiseks korraldada vähemalt üks kord õppeaastas arenguvestlus. PGSi⁶⁶ kohaselt kehtestab arenguvestluse korraldamise tingimused ja korra kooli direktor, esitades need enne kehtestamist arvamuse andmiseks õppenõukogule ning hoolekogule. PGSi⁶⁷ kohaselt osalevad arenguvestlusel õpilane, klassijuhataja ja piiratud teovõimega õpilase puhul vanem.

Kooli arenguvestluste kord on kinnitatud direktori käskkirjaga⁶⁸ ning see on esitatud eelnevalt arvamuse avaldamiseks õppenõukogule⁶⁹ ja hoolekogule⁷⁰. Vastavalt kehtestatud korrale tuleb arenguvestlused dokumenteerida Stuudiumis ning klassijuhataja esitab kooli juhtkonnale toimunud arenguvestlustest kokkuvõtte.

Kooli arenguvestluse korra kohaselt viib klassijuhataja iga õpilasega läbi arenguvestluse vähemalt üks kord õppeaastas. Arenguvestluse vormi otsustab klassijuhataja. Järelevalves selgus, et arenguvestluse protokollid on pigem kirjalikud märkmed, mis on õpetajate käes. Näiteks ühe valmimisse sattunud õpilase arenguvestluse kohta infot järelevalves esitada ei suudetud, kuna õpetajat ei olnud koolis. See viitab, et kool peaks dokumentide säilitamise süsteemi üle vaatama. Olulised dokumendid peaksid olema kättesaadavad ka olukorras, kus konkreetne töötaja puudub.

Kui varasemalt viidi vestlused läbi teisel poolaastal, siis alates käesolevast õppeaastast on planeeritud vestlused läbi viia esimesel poolaastal. Järelevalve läbiviimise ajal on osade õpilastega vestlused juba toimunud, osadega veel mitte.

Kuivõrd kinnitatud arenguvestluse vormi ei ole, oli nii nende sisu kui ka vormistus väga erinev. Osadel õpetajatel on arenguvestluse protokollides kajastatud nii kokkuvõtted kui ka kokkulepped ning protokollid on lapsevanema poolt allkirjastatud. Osadel juhtudel on õpetaja käsikirjalised märkmed ruudulisel paberilehel.

Järelevalvele esitatud 2022/2023. õa arenguvestluste kokkuvõtetest nähtus, et arenguvestlusi polnud läbi viidud kõigi õpilastega. Vestlustest õpilaste ja lapsevanematega selgus samuti, et mõnel õpilasel polnud ühtegi arenguvestlust toimunud kolme aasta jooksul.

9. a klassi lapsevanemate sõnul pole lisaks arenguvestlustele toimunud ka klassikoosolekuid.

Ärakuulamisel esitatud kooli kommentaaridest nähtub, et kool on ekslikult arvanud, et järelevalve vaatles käesoleva õppeaasta arenguvestlusi. Õiendis on toodud välja, et vaadeldi möödunud, 2022/23. õa arenguvestluste kokkuvõtteid ja valimi alusel arenguvestluste protokolle. Loomulikult ei ole järelevalvel võimalik jooksva õppeaasta osas teha järeldust, et arenguvestlused ei ole toimunud, sest need saavad toimuda tulevikus. Sel põhjusel vaadeldakse möödunud õppeaasta dokumentatsiooni.

4.2. Õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardi täitmine

PGS⁷¹ näeb ette, et õpilase toevajaduse väljaselgitamise tulemused, õpetajate tähelepanekud,

⁶⁵ PGS, § 37 lg 5.

⁶⁶ PGS, § 37 lg 7.

⁶⁷ PGS, § 37 lg 6.

⁶⁸ Direktori 28.09.2023 käskkiri nr 1.1-3/19 „Otepää Gümnaasiumi arenguvestluste korra kehtestamine“.

⁶⁹ Õppenõukogu 29.08.2023 koosoleku protokoll nr 3.1-5/5.

⁷⁰ Hoolekogu 28.08.2023 koosoleku protokoll.

⁷¹ PGS, § 46 lg 7.

tugispetsialistide ning KVNMI antud soovitusel, rakendatud teenused ja tugi ning hinnang nende tulemuslikkuse kohta kantakse individuaalse arengu jälgimise kaardile (edaspidi *IAJK*). Lisaks sellele tuleb *IAJK*-l vormistada õpilase toetamisega seotud kokkulepped vanema ja kooli vahel. Direktor peab määrama koolis isiku, kes vastutab selle kaardi täitmise eest. Direktori poolt käskkirjaga kaartide täitmise eest vastutajat määratud pole, see on üks HEVKO ametiülesannetest.

Koolis vaadeldud dokumentidest nähtus, et *IAJK*d on valdavalt olemas. Arengukaarte ei ole kahel klassikursust kordama jäänud õpilasel. EHISes on nimetatud õpilastele märgitud üldine tugi. Kuigi *IAJK* koostamine on nõutav, on koolis kokkulepitud praktika, et käitumisprobleemidega õpilastele kaarte ei avata, selle asemel koostatakse käitumise tugikava.

Kaartidel on kajastatud õpetajate ja tugispetsialistide tähelepanekud ja HEVKO kokkuvõtted poolaasta kohta. Info tugispetsialistide teenuse kohta on kaartidel napp. Läbivalt puuduvad arengukaartidel psühholoogi ja logopeedi hinnang.

Kuivõrd tugispetsialistidest on koolis tööl üksnes eripedagoog, siis õpilase *IAJK*des ja *IÕK*des on kavandatud üksnes eripedagoogi teenus ja sotsiaalpedagoogi teenus märkega, et see lisandub hiljem. Logopeedi teenus ja koolipsühholoogi teenus, ka juhtudel, kui seda on soovitanud kooliväline nõustamismeeskond, on tagamata ja seda ei ole ka kavandatud.

4.3. Individuaalse õppekava rakendamine

Kool võib teha muudatusi või kohandusi õpilase õppeajas, õppesisus, õppeprotsessis ja õppekeskkonnas⁷², selleks koostatakse õpilasele *IÕK*, mis on sisuliselt töövahend õppe planeerimiseks ning milles on oluline ära märkida, mida õpetatakse õpilasele teisiti ja kuidas töö on planeeritud. Vastavalt EHISe põhimäärusele⁷³ kantakse põhiharidust omandavate õpilaste kohta õpilaste alamregistrisse hariduslikud erivajadused, toe liik, tugiteenused ja KVNMI soovitusel andmed.

EHISesse (seisuga 20.11.2023) on kool teinud sissekanded õppurite hariduslike erivajaduste ja tugiteenuste kohta 55 õpilasel. Nende hulgas on üks gümnaasiumiõpilane, kes õpib *IÕK* alusel mittestatsionaarses õppes. KVNMI poolt on tõhustatud tugi määratud 19 õpilasele ja eritugi 7 õpilasele. EHISe kannetes on märgitud, et seda on kõigile ka rakendatud.

Üldtuge rakendatakse EHISe andmetel kümnele õpilasele. 19 õpilasel on märgitud hariduslik erivajadus, samas kui toe liik on märkimata, nendel õpilastel pole märgitud ka rakendatavaid tugimeetmeid.

Toeliigi ja tugimeetmeteta õpilastele on kooli poolt märgitud peamiselt hariduslikuks erivajaduseks ajutine õpiraskus või kirjutamis- ja/või lugemisraskus.

EHISe sissekanded peavad ühtima tegeliku toe tagamisega ja kool peab tagama andmete õigsuse. Järelevalve käigus andmed korrigeeriti ja viidi kooskõlla hetkeolukorraga.

EHISe põhjal on *IÕK* koostatud 29 õpilasele.

Õpilastele koostatud *IÕK*des on esitatud KVNMI soovitusel kokkuvõte (nii soovitatud õppetöö kohandused kui tugispetsialisti teenused), õpetajate tähelepanekud eelmisest õppeaastast, õpilasele kohaldatavad erisused õppekorralduses (nt osajaga õpe rühmas neljas aines; individuaalne tugi kuues aines) ja kavandatud tugispetsialisti teenused ning õppeainete kaupa õpetajate poolt kirjeldatud tunnis rakendatavad meetmed ja erisused hindamises. Muudatusi taotletavates õpitulemustes individuaalses õppekavas kirjeldatud ei ole.

⁷² PGS, § 18 lg 1.

⁷³ Vabariigi Valitsuse 05.08.2004. a määrus nr 265 „Eest hariduse infosüsteemi asutamine ning põhimäärus“, § 26 lg 2 p-d 16, 40, 41, 71.

Kooli õppekava kohaselt koostavad õpetajad oma ainetes töökavad, milles muu hulgas kirjeldavad ka taotletavad õpitulemused. Õpetaja teeb töökava kättesaadavaks Stuudiumis kooli direktori või õppejuhi nõudmisel. Kuna sellist nõudmist ei ole, on töökavad õpetajate käes.

Õpetajate töökavade vaatlusest ilmnes, et valdavalt on tegemist kogu klassile mõeldud kavadega. Töökavas on enamasti kirjeldatud nädalate kaupa teemad, hindamise erisused ja õpitulemused. Osade töökavade päises on märge, et tegemist on HEV-õpilaste töökavaga või nimetatud nimeliselt konkreetsed õpilased. Samas oli nimetatud õpilaste seas nii neid, kelle õpitulemused on vähendatud, kui ka neid, kelle õpitulemusi vähendatud ei ole (nt 8. klassi eesti keel ja kirjandus). Seega valdavalt jäi ebaselgeks, millised on konkreetse õpilase taotletavad vähendatud õpitulemused. Samas nt matemaatika töökavades oli märge, et see on koostatud HEV-õpilasele tema IÕK juurde.

HEVKO sõnul seisneb õpitulemuste vähendamine koolis eelkõige selles, et õpilane saab kasutada tööde tegemisel lisamaterjale. Õpetaja töökavas õpilase õpitulemuste ette vähendamine on kooli hinnangul juba ette loobumine õpitulemuste saavutamisest, seega vaadatakse õppeperioodi lõpus, milliste tulemusteni õpilased tegelikult jõudsid ning saavutatut arvestatakse vähendatud õpitulemustena.

Individaalsed õppekavad vaadatakse tavapäraselt üle kaks korda aastas.

Kokkuvõttes ei ole koolis selgelt dokumenteeritud, millised on IÕK alusel õppiva konkreetse õpilase taotletavad vähendatud õpitulemused.

4.4. Õpiabi rakendamine

Direktori käskkirjaga⁷⁴ on kinnitatud tõhustatud, eri- ja üldtoe tugiopperühmade, õppemahtude ning tugirühmade õpetajad I poolaastaks 30 õpilasele.

Õigusaktides ja kooli õppekavas ei ole defineeritud tugirühma mõistet. Arvestades käskkirja õiguslikke aluseid, võib eeldada, et tegemist on õpiabitundidega üldise toe raames ning osajaga individuaalse või rühmas toimuva õppega tõhustatud toe ja eritoe raames.

Vestluses juhtkond selgitas, et tegemist on pigem õpiabirühmadega. Samas, EHISes ühelegi õpilasele õpiabirühma märgitud ei ole.

Kooli õppekava kohaselt avatakse vajadusel õpilastele:

- 1) logopeediline õpiabirühm, kus logopeedi juhendamisel tegeletakse ajutiste keele ja kõneprobleemidega või
- 2) eripedagoogiline õpiabirühm, kus eripedagoog pakub õpioskuste ja -harjumuste kujundamiseks toetavat õppekorraldust või
- 3) 1.–2. klassi õpilastele ainepõhine õpiabirühm, kus erivajadustega õppijate õpetamise kompetentsiga klassiõpetaja pakub ainetunni ajal 1–3 korda nädalas õpilastele matemaatikas ja/või eesti keeles toetavat õpet.

Eelnimetatud käskkirjast nähtub, et nn tugirühmades pakutakse aineõpetust muu hulgas ka II ja III kooliastme õpilastele, mistõttu võib oletada, et pigem on tegemist osajaga individuaalse või väiksemas rühmas toimuva õppega. Kooli õppekavas on kirjutatud, et kool lähtub õpilasele tavaklassis või erirühmas või väikeklassis õppe korraldamisel ja individuaalse õppekava koostamisel koolivälise nõustamismeeskonna soovitudest.

Õpilaste individuaalsetest õppekavadest, eelnimetatud käskkirjast ning kohati ka EHISest paistab, et osajaga õpet individuaalselt või rühmas rakendatakse ka õpilaste puhul, kellel ei ole KVNMI soovitud osajaga eristavaks õppeks või tõhustatud või eritoe rakendamiseks.

Kool selgitas ärakuulamisel, et kõigil üldtoe õpilastel, kes õpivad ajutiselt (ei ole KVNMI

⁷⁴ Direktori 12.09.2023 käskkiri nr 3.1-4/143.

soovitust) osajaga väikerühmas on määramisel aluseks võetud kooli soovitus ja lapsevanema nõusolek. Selgitame, et KVNMI soovitus on õigusaktides reguleeritud haldusakti jõuga otsus. Kool ei saa seda omaalgatuslikult asendada kooli või lapsevanema otsusega.

4.5. Eriklasside moodustamine

PGSi⁷⁵ kohaselt võib õpilase õppekavas sõnastatud eesmärkide täitmiseks ja talle vajaliku toe pakkumiseks lisaks tavaklassidele moodustada eriklasse. Õpe eriklassis peab olema õpilase vajadustest lähtudes põhjendatud ja ajaliselt piiritletud ning järgida tuleb haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerija või koolivälise nõustamismeeskonna või mõlema soovitusi.

Eriklassis viiakse tõhustatud tuge saavate õpilaste õppetööd läbi kuni 12 õpilasega ja erituge saavate õpilaste puhul kuni kuue õpilasega.⁷⁶

EHIs põhjal on KVNMI poolt eriklassi soovitus kolmel õpilasel (3., 4. ja 7. klass), kõik antud õpilased õpivad tavaklassis, koolis eriklasse direktori käskkirjaga moodustatud ei ole. HEVKO sõnul on plaan moodustada kõige keerulisematest 2. ja 3. klassi õpilastest väikeklass, mis oleks eriklass. Ühel neist õpilastest on KVNMI poolt eriklassi soovitus, osadel on lapsevanema nõusolek, et nende laps õpib eriklassis.

Käesolevast õppeaastast on moodustatud sisuliselt eriklass kolmele klassikursust kordama jäetud õpilasele. Ühele õpilastest rakendatakse tõhustatud tuge, tal on olemas nii IAJK kui ka IÕK. Kahel ülejäänul ei ole ei IAJKd ega IÕKd.

Ära kuulamisest selgitas kool, et nende hinnangul on tegemist ebaõige väitega, sest tegemist ei ole eriklassiga kuna pole seda määratletud ning puudub eriklassi tingimustele vastav kvalifitseeritud personal. Tegemist on kooli selgituste kohaselt paralleelklassiga, mille õpilaste arv on väike. Paralleelklassi teema kajastub 16.06.2023 nr. 3.1-5/4 õppenõukogu protokollis. Selgitame, et oma sisult vastab klass siiski eriklassi tunnustele. Asjaolu, et kool nimetab seda teise terminiga, ei muuda selle tegevuse sisu õiguspäraseks.

4.6. Täiendava õppetöö rakendamine

PRÕKi loogika kohaselt on esmane valik IÕK või muud koolis rakendatavad tugimeetmed, siis alles täiendav õppetöö ning viimase valikuna klassikursuste kordama jätmine. Ainetes, milles trimestrihinne on „puudulik“ või „nõrk“, peab kool koostama õpilasele IÕK või määrama mõne muu tugimeetme (nt eripedagoogi või muu tugispetsialisti abi, õpiabitunnid).

Õppenõukogu koosoleku protokollist⁷⁷ ilmneb, et kõigil klassikursust kordama jäetud õpilastel olid puudulikud hinded juba I trimestril, mistõttu tulnuks kõigile kolmele õpilasele tagada tugimeetmed ning IÕK.

Kooli õppekava kohaselt määratakse täiendavale õppetööle õpilane III õppeperioodi lõpus õppeainetes, milles ühe või mitme trimestri kokkuvõttev hinne on „2“ või „1“ või „mitteamvestatud“. Täiendava õppetöö raames täidab õpilane õpetaja vahetul juhendamisel spetsiaalseid õppeülesandeid, et omandada õppekavaga nõutavad ning õppeprotsessis omandamata teadmised ja oskused ning sooritab õpitulemuste saavutamist mõõtvad hindelised tööd. Aastahinne pannakse välja pärast täiendava õppetöö lõppu, arvestades tulemusi.

Õppenõukogu⁷⁸ otsusega oli täiendava õppetöö periood 09.–22.06.2023 (täiendavale õppetööle on jäetud ligi 10% õpilastest).

Eeltoodule tuginedes on täiendavale õppetööle jätmine olnud pigem formaalsus kui tegelik võimalus võlgnevused likvideerida.

⁷⁵ PGS, § 46 lg 10.

⁷⁶ PGS, § 26 lg 5.

⁷⁷ Õppenõukogu 07.06.2023 koosoleku protokoll nr 3.1-5/3.

⁷⁸ Õppenõukogu 07.06.2023 koosoleku protokoll nr 3.1-5/3.

Arvestades, et kõnealused õpilased jäeti täiendavale õppetööle 15 aines, on ebarealistlik seada täiendavaks õppetööks kahenädalane periood. Juba enne ettenähtud täiendava õppetöö perioodi lõppu, 16.06.2023, otsustati kõnealuste õpilaste klassikursuse kordama jätmine.

Ära kuulamise ajal vaidlustas kool eeltoodud lõigu tuginedes PGS § 24 lõikele 7, mille kohaselt suvine koolivaheaeg kestab vähemalt 8 järjestikust nädalat ja kahenädalane täiendav õppeperiood on tingitud seadusandlusest.

Selgitame, et võlgnevused 15 aines on midagi, mida kool saab ja peab märkama enne suvevaheaega. Kindlasti ei tohiks olukorras, kus õpilasel on nõnda suur mahajäämus tekkinud, oodata suvevaheaega selleks, et asuda õpilünkadega tegelema, sest on selge, et viidatud ajal on lünki võimatu likvideerida. Tuge peaks pakkuma pidevalt. Eeltoodud viite eesmärk ei olnud mitte nõuda, et kool suvevaheajal toimuvat täiendavat õppetööd pikendaks. Eesmärk oli viidata, et olukord, kus õpilasel kuhjub õppeaasta lõpuks mahajäämus 15 aines, on ekstreemne ning kool peaks võimaldama tuge, et olukord nõnda kaugemale ei jõuaks.

Riikliku õppekava⁷⁹ kohaselt on klassikursuse kordama jätmine äärmuslik abinõu, mille otstarbekus peab alati olema põhjalikult kaalutud.

Ära kuulamise ajal vastas kool eeltoodule, et kool on tuginenud kaalutletud ostuse tegemisel mitte PRÕK § 22 lõikele 10 vaid PRÕK § 22 lõikele 11 (põhjuseta puudumised). Selgitame, et see ei muuda asjaolu, et klassikursuse kordama jätmine äärmuslik abinõu, mille otstarbekus peab alati olema põhjalikult kaalutud.

Kooli õppenõukogu koosoleku protokollist⁸⁰ ilmneb, et õpilastele eraldi klassi moodustamist peetakse põhjendatuks sarnaste probleemidega õpilaste koondamisega, et toetada nende õpitulemuste saavutamist, kuid ka seetõttu, et kõnealused õpilased võivad tekitada klassis distsipliiniprobleeme või tõmmata teisi kaasa tundidest puuduma.

Õigusaktid võimaldavad IÕKs näha ette erisused järgmisesse klassi üleviimise ajaks ning anda õpitulemuste saavutamiseks nii palju aega, kui vaja, liikudes õpitulemuste saavutamise poole õpilasele võimete kohases tempos (nt on võimalik läbida üks klass kahe aastaga). Ühelegi kõnealusele õpilasele ei ole sellisel kujul õppetöö individualiseerimist võimaldatud. Ometi on probleemid õpitulemuste saavutamise ja koolikohustuse täitmisega kestnud juba pikka aega.

4.7. Käitumise tugikava rakendamine

Eraldi vaatluse all oli käitumise tugikava. Kuna sotsiaalpedagoogi ametikoht on täitmata ning vastavat tugiteenust ei osutata ka muul viisil, puuduvad õpilastel käesoleval õppeaastal käitumise tugikavad. Osadel õpilastel on käitumise tugikavad varasematest aastatest. Tugikavas on kirjeldatud tegevused, mida teevad õpetajad (annavad tagasisidet sotsiaalpedagoogile ja klassijuhatajale, tunnustavad õpilast), sotsiaalpedagoog, vanemad, laps. Kuidas sisuliselt õpimotivatsiooni toetamisega tegeletakse ja õppetööd kohandatakse, selle kohta tugikavas teavet ei ole. Valimisse sattunud tugikavas, mille rakendamise periood oli kuni juuni 2023, koosolekuid kajastatud ei ole, tegevuste läbiviimise kohta info puudub (kava kohaselt kutsub sotsiaalpedagoog meeskonna kokku tugikava hindamiseks trimestri viimasel nädalal), hinnangut tulemuslikkuse kohta ei ole. Dokumentide vaatluse põhjal ei tekkinud veendumust, et käitumise tugikavade näol on koolis tegemist toimiva ja tõhusa meetmega õpilaste toetamiseks.

4.8. Ettepanekud direktorile

4.8.1. Analüüsida süsteemselt kooli tugisüsteemi ja tugimeetmete rakendamise tõhusust, tagamaks õpilastele aja- ja asjakohane tugi.

⁷⁹ PRÕK, § 22 lg 10.

⁸⁰ Õppenõukogu 16.06.2023 koosoleku protokoll nr 3.1-5/4.

4.8.2. Töötada välja arenguvestluste vorm, mis võimaldaks juhtkonnal saada kiire ülevaate arenguvestluste toimumisest ja hetkeseisust.

Ära kuulamisel palus kool eemaldada õiendist ettepanek, kuid arenguvestluste läbiviimise korra lisana vormi kehtestatud ei ole. Selgitame, et ettepaneku eesmärk ongi viidata, et kool võiks kaaluda keske vormi kehtestamise vajalikkust.

4.8.3. Analüüsida ja täiendada käitumise tugikavade vormi ja täitmist, et neist oleks sisuliselt õpilasele abi.

4.9. Ettekirjutused pidajale

4.9.1. Tagada arenguvestluste läbiviimine kooskõlas põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 37 lõikega 6, mille kohaselt peavad osalema arenguvestlusel õpilane, klassijuhataja ja piiratud teovõimega õpilase puhul vanem. Täitmise tähtaeg: alates õiendi teatavakstegemisest, tõendavate dokumentide esitamise tähtaeg 01.06.2024.

Ära kuulamisel palus pidaja ettekirjutuse eemaldada, kuid ei esitanud tõendeid, et arenguvestlused oleksid eelmisel õppeaastal nõuetekohaselt toimunud.

4.9.2. Tagada õpilastele tõhustatud ja eritoe rakendamine vastavalt koolivälise nõustamismeeskonna soovitudele, lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 48 lõikest 1 ja § 49 lõigetest 1 ja 2. Täitmise tähtaeg: alates õiendi teatavakstegemisest, tõendavate dokumentide esitamise tähtaeg 01.04.2024.

4.9.3. Tagada õpilaste eriklassi vastuvõtmine direktori otsusega vastavalt põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 46 lõikele 11 ja koolivälise nõustamismeeskonna soovitudele. Täitmise tähtaeg: alates õiendi teatavakstegemisest, tõendavate dokumentide esitamise tähtaeg 01.09.2024.

4.9.4. Koostada õpilastele, kelle individuaalsuse arvestamiseks on vaja teha muudatusi või kohandusi õppeajas, õppesisus, õppekorralduses ja õppekeskkonnas, kooli õppekava alusel individuaalne õppekava, lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 18 lõikes 1 kehtestatud. Täitmise tähtaeg: 01.03.2024.

4.9.5. Tagada õpilastele individuaalse arengu jälgimise kaardi koostamine ja täitmine lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 46 lõikes 7 kehtestatud. Täitmise tähtaeg: alates õiendi teatavakstegemisest, tõendavate dokumentide esitamise tähtaeg 01.03.2024.

5. Tugispetsialistide teenuse tagamine

PGS⁸¹ kohaselt peab õpilasele koolis vajadusel tagama tasuta vähemalt eripedagoogi, logopeedi, psühholoogi ja sotsiaalpedagoogi (edaspidi *tugispetsialistid*) teenus.

Mahajäämuse, õpiraskuste või muude takistuste ilmnemisel, õpetajate ning vanemate nõustamisel ning toetamisel ja õpilastele täiendava toe pakkumisel on tugispetsialistidel oluline roll.

Koolis töötab tugispetsialistidest 1,0 ametikohaga eripedagoog, kelle ülesanded hõlmavad ka 17 kontakttunni andmist õppeaines eesti keel, lisaks on ta 6. klassi klassijuhataja.

Üldtuge vajavate lastega tegelemiseks eripedagoogil aega ei jagu, piisavalt pole ressursi ka kõigi KVNMI soovituselaste jaoks. Lapsevanemate sõnul on kooli pidaja seisukoht, et tugispetsialisti teenuse saamiseks peab olema KVNMI otsus, ilma selleta tugispetsialisti teenust ei osutata.

EHIs andmete (seisuga 20.11.2023) põhjal on KVNMI poolt eripedagoogi teenus soovitatud 21 õpilasele, 7 puhul seda rakendatud pole.

Eripedagoogi sõnul esitas ta õppeaasta alguses juhtkonnale eripedagoogilist tuge vajavate õpilaste nimekirja, kuid paljudele neist tugimeedet ei võimaldatud.

Ära kuulamisel avaldas kool, et juhtkonna liikmed ei ole saanud mainitud õpilaste nimekirja.

⁸¹ PGS, § 37 lg 2.

Selgitame, et see ei muuda asjaolu, et eripedagoogi teenust ei osutata koolis kõigile õpilastele. Viimane leidis järelevalves kinnitust mitmete erinevate tõenditega, mis on ka käesolevas õiendi osas välja toodud.

Eripedagoog nõustab õpetajaid, kuidas erivajadusega õpilastega käituda ja neile õppematerjale kohandada. Eripedagoogi sõnul vähendati õpetajate nõustamiseks planeeritud aegu, kuna ta suunati juhtkonna poolt 1. klassi õpilase tugisikuks. Juhtkond selgitab, et 13.11.-15.12.2023 suunati eripedagoog 1. klassi õpilasele eesti keele tunni ajal toeks eripedagoogina klassi.

Õpetajate sõnul saavad nad tuge eelkõige HEVKOlt ja algklasside osas eripedagoogilt, puudust tuntakse sotsiaalpedagoogi ja koolipsühholoogi nõustamisest.

Logopeedi teenuse soovitus on antud KVNMI poolt 9 õpilasele, 6-le neist seda rakendatud pole. Koolis logopeedi ei tööta. Kuna osadele õpilastele on KVNMI poolt määratud eripedagoogi ja logopeedi teenus, siis pakub neile individuaalset lähenemist ja eripedagoogilist abi koolis töötav eripedagoog.

KVNMI soovitus psühholoogi teenusele on 5 õpilasel, rakendatud pole ühelegi, kuna koolis puudub koolipsühholoog. Sotsiaalpedagoogi teenus on määratud 16 õpilasel, 20.11.2023 seisuga oli EHISes kirjas, et seda polnud rakendatud kahele õpilasele. Kuna aga sotsiaalpedagoog lahkus töölt 03.11.2023, siis tuvastati järelevalves, et seda tugimeedet pole ühelegi õpilasele rakendatud. Hädapäraseid ülesandeid täidab oma töö kõrvalt hetkel HEVKO. Koolipsühholoogi teenust koolis kohapeal ei pea juhtkond vajalikuks. Kooli pidajal on leping psühholoogi teenuse pakkumiseks Otepää Tervisekeskusega. Tervisekeskuses töötava psühholoogi kvalifikatsioon ei vasta koolipsühholoogi ametikohale kehtestatud nõuetele.

Vanemad on pöördunud abi saamiseks ka Varajase Kaasamise Keskusesse, kuid sealne teenus on tasuline.

Õpilasesinduse liikmete sõnul on koolis vaja usaldusväärset psühholoogi, kes oleks pidevalt majas. Mõned aastad tagasi töötas koolipsühholoog, ja see oli nende hinnangul väga vajalik. Paljud õpilased pole teadlikud, et neil on õigus psühholoogi abi saada.

5.1. Ettepanek direktorile

Analüüsida eripedagoogi teenuse piisavust, et tagada abi kõigile abi vajavatele õpilastele.

Arvestada piisavuse hindamisel ministri määrusega⁸² kehtestatud eripedagoogi teenuse sisu ja ressursi otstarbekat kasutamist.

Kool tegi ärakuulamisel ettepaneku antud ettepanek eemaldada, kuna eripedagoogi ressurss on juba üle vaadatud ning muutused rakendatakse alates 29.01.2024 ehk teisest poolaastast. Eripedagoogil on muudatusega vabanenud eripedagoogi ressurssi lisaks eelnevale enda planeeritavale ajale 11 õppetundi nädalas tööks õpilastega. Töendeid selle kohta ei esitatud. Järelevalve leiab, et ettepanek on siiski asjakohane, mida näitab ka kooli viide, et seda plaanitakse tulevikus järgima hakata.

5.2. Ettekirjutused pidajale

5.2.1. Tagada koolis psühholoogi teenuse osutamine kvalifikatsiooninõuetele vastava tugispetsialisti poolt kõigile õpilastele vastavalt põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 37 lõigetele 2 ja 3 ja § 74¹ lõikele 8. Täitmise tähtaeg: 01.05.2024

5.2.2. Tagada koolis logopeedi teenuse osutamine kvalifikatsiooninõuetele vastava tugispetsialisti poolt kõigile õpilastele vastavalt põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 37 lõigetele 2 ja 3 ja § 74¹ lõikele 10. Täitmise tähtaeg: 01.05.2024

5.2.3. Tagada koolis sotsiaalpedagoogi teenuse osutamine kvalifikatsiooninõuetele vastava tugispetsialisti poolt kõigile õpilastele vastavalt põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 37 lõigetele 2 ja 3 ja § 74¹ lõikele 9. Täitmise tähtaeg: 01.05.2024

5.2.4. Tagada koolis eripedagoogi teenuse osutamine kvalifikatsiooninõuetele vastava

⁸² Haridus- ja teadusministri 21.02.2018 määrus nr 4.

tugispetsialisti poolt kõigile õpilastele vastavalt põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 37 lõigetele 2 ja 3 ja § 74¹ lõikele 7. Täitmise tähtaeg: 01.05.2024

Pidaja tegi ärakuulamisel ettepaneku ettekirjutuste tähtaja pikendamiseks kuni 31.08.2024. Järelevalve tuvastas, et tugispetsialistide teenus ei ole olnud koolis õpilastele tagatud pika aja vältel. Samal ajal on tugiteenuse tagamine oluline, et õpilaste õigus haridusele oleks tagatud. Kool ei esitanud veenvaid tõendeid või argumente, miks ei peaks õpilased ka edaspidi rohkem kui poole aasta vältel tugispetsialistide teenust saama.

6. Õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsioon

Järelevalves kontrolliti õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsiooni vastavust põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses⁸³ sätestatule ning võrreldi EHISesse kantud andmete (väljavõte 29.10.2023 ja 01.12.2023) vastavust kvalifikatsiooni tõendavatele dokumentidele.

Koolis oli EHISe andmetel 29.10.2023 seisuga 44 õppe- ja kasvatusala töötajat. Järelevalves selgus, et koolis oli 43 õppe- ja kasvatusala töötajat, üks töötaja oli 03.11.2023 lahkunud.

Kvalifikatsioon ei vasta kehtestatud nõuetele järgmistel õppe- ja kasvatusala töötajatel:

- 1) Õpetaja (saksa keel III kooliaste (3 t), koormus 0,14, klassijuhataja) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse. Õpetaja kvalifikatsioon ei ole EHISes loetud vastavaks. EHISse andmetel on töötajaga sõlmitud tähtajatu tööleping alates 01.09.2023. Järelevalves selgus, et töötajaga on sõlmitud tähtajatu tööleping 01.09.2019 asendusõpetajana, aga ka asendusõpetajana ei vasta kvalifikatsioon nõuetele – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse. 01.09.2023–21.06.2024 on sõlmitud tähtajaline töölepingu lisa saksa keele õpetaja ja klassijuhataja tööülesannete täitmiseks. Selgitame, et kui tegemist on õpetajat asendava isikuga, kellega sõlmitakse tööleping alaliselt asendusperioodiks (mitme õpetaja või kõigi õpetaja asendamiseks, olukorras, kus see on vajalik), siis kehtivad sellele isikule õpetajatele kehtestatud nõuded (sh kvalifikatsiooninõuded) ning sellele isikule rakenduvad ka õpetajale ettenähtavad hüved. Ei ole millelegi toetudes võimalik väita, et asendusõpetaja on mingisugune eraldiseisev muu ametikoht.
- 2) Õpetaja (inglise keel II kooliaste (3 t), III kooliaste (9 t), gümnaasiumis (5 t), koormus 0,85) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse. Kvalifikatsioon ei ole EHISes loetud vastavaks. Töötajaga on sõlmitud tähtajaline tööleping.
- 3) Õpetaja (inglise keel I kooliaste (3 t), II kooliaste (6 t), III kooliaste (6 t), gümnaasium (3 t), itaalia keel gümnaasium (1 t), koormus 0,86). Puudub õpetajakutse. Kvalifikatsioon ei ole EHISes loetud vastavaks. Töötajaga on sõlmitud tähtajaline tööleping.
- 4) Õpetaja (esmaabi (1 t), ettevõtlusõpe (1 t), fotograafia (1 t), majandusõpe (1 t), matkaõpe (1 t), meediaõpetuse algtõed (1 t), terviseteadlikkus (1 t), turundus (1 t) gümnaasiumis, koormus 0,36). Kvalifikatsioon ei ole EHISes loetud vastavaks. Töötajaga on sõlmitud tähtajaline tööleping 21.08.2023 kuni 21.06.2023. Järelevalves selgus, et õpetaja töötab gümnaasiumi valikainete õpetajana, kvalifikatsioon valikaine õpetajana vastab nõuetele.
- 5) Õpetaja (saksa keel II kooliaste (3 t), III kooliaste (12 t), koormus 0,75). Puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse. Kvalifikatsioon ei ole EHISes loetud vastavaks. Töötajaga on sõlmitud tähtajaline tööleping.
- 6) Õpetaja (kunstõpetus II kooliaste (3 t), kunst III kooliaste (6 t), kunst gümnaasium (2 t), koormus 0,568) - puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse. Kvalifikatsioon on EHISes loetud vastavaks. Töötajaga on sõlmitud tähtajatu tööleping.

⁸³ PGS, § 74¹.

- 7) Õpetaja (ajalugu III kooliaste (6 t), kultuurilugu gümnaasium (1 t), saksa keel II kooliaste (3 t), gümnaasium (6 t), koormus 0,73). Puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse. Kvalifikatsioon ei ole EHISes loetud vastavaks. Töötajaga on sõlmitud tähtjaline tööleping.
- 8) Õpetaja (eesti keel teise keelena II kooliaste (2 t), vene keel III kooliaste (6 t), gümnaasium (6 t), koormus 0,64). Puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse. Kvalifikatsioon ei ole EHISes loetud vastavaks. Töötajaga on sõlmitud tähtjaline tööleping.

Seisuga 01.12.2023 olid EHISes andmed kooli sotsiaalpedagoogi kohta, kes oli lahkunud 03.11.2023. EHISe põhimääruse kohaselt peavad alus-, põhi-, üldkesk-, kutsekesk- ja kõrghariduse omandamist ning kutseõppe läbimist võimaldavad õppeasutused esitama õpetajate ja akadeemiliste töötajate kohta andmed õpetajate ja akadeemiliste töötajate alamregistrisse õpetaja ja akadeemilise töötajana tööle asumise, töölt lahkumise või muude §-s 18 toodud andmete muutumise päeval, välja arvatud iga aasta septembris, kui nimetatud andmed esitatakse viie tööpäeva jooksul. Järelevalve käigus EHISes andmed korrastati.

Kahel õpetajal puudub koolis isiklik toimik, järelevalve käigus toimikud koostati.

Järelevalves selgus, et õppe- ja kasvatusala töötajate andmed ei ole EHISes ajakohased ja ei kajasta tegelikke andmeid.

Koolis on I kooliastme õpetajate nädalakoormus kokku 136 õppetundi, nendest 133 tundi (98%) õpetavad õpetajad, kelle kvalifikatsioon vastab kehtestatud nõuetele.

II kooliastme õpetajate nädalakoormus kokku on 138 õppetundi, nendest 118 tundi (86%) õpetavad õpetajad, kelle kvalifikatsioon vastab kehtestatud nõuetele.

III kooliastme õpetajate nädalakoormus kokku on 220 õppetundi, nendest 175 tundi (80%) õpetavad õpetajad, kelle kvalifikatsioon vastab kehtestatud nõuetele.

Gümnaasiumiosa õpetajate nädalakoormus on kokku 153 õppetundi, nendest 131 tundi (86%) õpetavad õpetajad, kelle kvalifikatsioon vastab kehtestatud nõuetele.

Eeltoodust tulenevalt saab nõutava kvalifikatsiooniga õpetajate osakaalu PGSi tähenduses hinnata piisavaks.

6.1 Ettepanek direktorile

Motiveerida kvalifikatsiooninõuetele mittevastavaid õpetajaid omandama vastavat tasemeharidust ja taotlema kutset.

6.2. Ettekirjutused pidajale

6.2.1. Tagamaks koolis töötavate õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsiooni vastavus PGS § 74 lg-tes 6, 7 ja 9 esitatud nõuetele, tagada avalike konkursside korraldamine nende õppe- ja kasvatusala töötajate ametikohtadele, kellel puudub magistrikraad ja õpetajakutse ning kes ei ole asunud magistrikraadi omandama. Täitmise tähtaeg: 01.08.2024.

6.2.2. Tagada õppe- ja kasvatusala töötajate andmete sisestamine Eesti hariduse infosüsteemi, lähtudes Vabariigi Valitsuse 05.08.2004. a määruse nr 265 „Eesti hariduse infosüsteemi asutamine ning põhimäärus“ § 22 lõikest 1, mille kohaselt alus-, põhi-, üldkesk-, kutsekesk- ja kõrghariduse omandamist ning kutseõppe läbimist võimaldavad õppeasutused esitavad õpetajate ja akadeemiliste töötajate kohta andmed õpetajate ja akadeemiliste töötajate alamregistrisse õpetaja ja akadeemilise töötajana tööle asumise, töölt lahkumise või muude §-s 18 toodud andmete muutumise päeval, välja arvatud iga aasta septembris, kui nimetatud andmed esitatakse viie tööpäeva jooksul. Täitmise tähtaeg: alates õiendi teatavakstegemisest, tõendavate dokumentide esitamise tähtaeg: 01.03.2024.

7. Õppe- ja kasvatusala töötajate täiendõpe ja toetamine

EHISe andmetel on aastatel 2022–2023 osalenud koolitustel 32 õppe- ja kasvatusala töötajat.

Põhiliselt on osaletud lühikestel koolitustel. Üks õpetaja õppis põhikooli matemaatikaõpetaja kõrvaleriala ja üks õpetaja ettevõtlusõpetaja mikrokraadiprogrammi Tallinna Ülikoolis.

Koolis pole süsteemselt tegeldud meeskonnakoolitustega, et kujundada ühtset meeskonda. Direktori sõnul puudub koolil koolitusplaan. 2021/22. õa kokkuvõttes on välja toodud, et õpetajatele toimusid ühiskoolitused esmaabi ja tuleohutuse teemal ning õpetajate vaimse tervise toetamiseks koolitus „Õpetamisrõõm ja loomulik autoriteet“. Töötajatel on võimaldatud osaleda individuaalselt erialastel koolitustel.

2022/23. õa kokkuvõttes koolitustel osalemist ega koolituste vajadust analüüsitud pole.

Õppenõukogu esindajate sõnul ei ole õpetajate koolitussüsteem järjepidev. Nende arvates võiks meeskonnakoolituste puhul õpetajatega läbi arutada, millised probleemid on õhus ja milline koolitus võiks aidata lahendusi leida.

Õpetajate sõnul on alustavatel õpetajatel vajadus mentorite järele, kuid viimasel ajal pole kool seda võimaldanud. Alustavatel õpetajatel on suure koormusega raske hakkama saada, mistõttu on ka läbipõlemine kiire tulema. Kuna juhtkonna poolt pole mentorit määratud, käivad õpetajad ise staažikamatelt kolleegidelt nõu küsimas. Kaasatud eksperdi akt kinnitab õpetajate vajadust mentorluse järele.

Direktori sõnul on kevadeti õpetajatega koostöövestlused, kus arutakse läbi uue õppeaasta koormused. Neid vestlusi ei dokumenteerita.

Õpetajate sõnul on arenguvestlusi toimunud töökoormuse jagamise vestluste käigus. Põhjalikumat tagasisidet oma tööle on saanud osa õpetajaid. Õpetajate ootavad rohkem üksteise tundide külastusi, et kolleegide praktikatest õppida. Oluliseks peetakse kooli tunnustussüsteemi uuendamist.

Õpetajate hinnangul võiks sisekliima koolis parem olla, õhkkond on pingeline. Vähe on koostööd, omavahelist suhtlemist ja ühisüritusi.

Lõiming toimub vähesel määral üksikute ainete vahel. Õpetajad leiavad, et aineõpetajate koostöö on vajalik ja aitaks lahendada õppetöös esinevaid probleeme. Praegu on omavaheline suhtlus vähene, ühisteks aruteludeks pole aega.

Kaasatud eksperdi akt kinnitab, et õpetajad tunnevad puudust professionaalset arengut soodustavatest vestlustest ja kervisioonist. Ühised tööalased väljasõidud ja arutelud on olulised. Äraakuulamisel toob kool välja, et õppekavas on reguleeritud omavahelist suhtlust ja koostööd soodustavad suunised ning kool on võimaldanud õpetajatele ajaressurssi pärast ainetunde ja koolivaheaegadel, samuti ühiseid arutelusid ja väljasõite. Selgitame, et järelevalve hinnangul ei piisa vaid dokumentidega reguleerimisest tõhusa koostöö toimimiseks.

Õpetajad tõid järelevalves vestluses välja, et koolis oleks vaja huvijuhti, kes on toeks nii õpetajatele kui õpilastele. Huvijuht aitaks märgata probleeme ning aitaks kaasa ühisürituste korraldamisel ja meeskonnatunde loomisel. Huvijuhi vajadust koolis kinnitab ka kaasatud eksperdi akt. Kooli personali koosseisus on huvijuht - koolielu korraldaja ametikoht olemas, kuid see on täitmata.

Äraakuulamisel andis kool teada, et ametikoht on täidetud, kuid ei esitanud tõendavaid dokumente.

Nii õpetajad kui lapsevanemad toovad probleemina välja õpetajate järjepidevuse tagamise ja võõrkeeleõpetajate liiga sageda vahetumise. Hoolekogu liikmed leiavad, et õppe kvaliteet oleks parem, kui oleks rohkem kvalifitseeritud pedagooge, kes jääksid tööle aastateks. Lahendust nähakse uues hoones, kus oleks nii õpilastele õpilaskodukohad kui ka pedagoogidele korterid.

7.1. Ettepanekud direktorile

7.1.1. Analüüsida õpetajatega läbi viidud arenguvestluste tulemusi, et toetada õpetajate

professionaalset arengut ja planeerida eesmärgistatud parendustegevusi.

7.1.2. Hinnata töötajate koolitusvajadusi ja koostada koolis koolitusplaan, et pakkuda õpetajatele erialast ja psühholoogilist tuge ning saavutada meeskonna ühtne toimimine.

7.1.3. Võimaldada õpetajatele kovisioonide läbiviimist.